

PRIMORSKI DNEVNIK je začel izhajati v Trstu 13. maja 1945, njegov predhodnik PARTIZANSKI DNEVNIK pa 26. novembra 1943 v vasi Zakriž nad Cerknim, razmnožen na ciklostil. Od 5. do 17. septembra 1944 se je tiskal v tiskarni «Dobrodo» v Govcu pri Gorenji Trebuši, od 18. septembra 1944 do 1. maja 1945 v tiskarni «Slovenija» pod Vojskim pri Idriji, do 8. maja 1945 pa v osvobojenem Trstu, kjer je izšla zadnja številka. Bil je edini tiskani partizanski DNEVNIK v zasluženi Evropi.

PREDSEDNIK VLADE PO TELEVIZIJI ZASKRBLJENO POZVAL ITALIJANE K VARČEVANJU

STANE DOLANC V NOVM BEČEJU

Andreotti orisal izredne vladne ukrepe za zajezitev posledic hudega padca lire

Jugoslavija ne more ostati ravnodušna do položaja in usode svojih manjšin

Tajnik izvršnega komiteja ZKJ je pri tem izrecno omenil Slovence in Hrvate v Avstriji in Makedonce v Bolgariji

Namen ukrepov je predvsem onemogočiti špekulacije z valuto, zajeziti uvoz in okrepiti izvoz - Predsednik vlade je podal dokaj črno sliko položaja, navedel pa je tudi nekaj vzrokov za optimizem - Priznanje političnim in sindikalnim silam za čut odgovornosti

RIM, 1. — Vlada se je danes sestala na izredni seji in sprejela nekatere nujne ukrepe za zajezitev padca lire, ki je v zadnjih urah zavzel naravnost dramatične dimenzije. Sam predsednik vlade Andreotti se je zvečer predstavljal na televizijskih ekranih, da bi pojasnil Italijanom smisel teh ukrepov, pa tudi ostale žrtve, s katerimi se bodo pač morali spriznati, če naj se Italija končno vendarle reši Damoklejevega meča popolnega gospodarskega in finančnega poloma.

Andreotti je v svojem televizijskem nastopu plastično orisal dramatični položaj lire, ko je dejal, da je dolar pred enim mesecem stal 840 lir, včeraj 859, danes zjutraj pa 873 lir. Dodal je, da je to sicer mednarodni pojav, saj se na primer funt sterling nahaja v še slabšem položaju, medtem ko je nemška marka v zadnjem mesecu pridobila več kot 3 odst. Ukrepi, ki jih je sprejela vlada, so naslednji: zvišanje eskomptne mere za tri točke, zvišanje od 30 na 50 odst. kvote izvoza s plačilnim odlogom, ki jo je treba financirati v valuti, in končno uvedba dodatnega davka v višini 10 odst. na menjavo pri nakupu tuje valute. Slednji ukrep bo ostal v veljavi samo dva tedna, njegov namen pa je predvsem preprečiti špekulacije nad menjavami.

Sindikalni voditelji Lama, Benvenuto in Carniti po večeršnjem srečanju v palači Chigi z ministrskim predsednikom Andreottijem

Andreotti je nato potrdil veljavnost vladnega gospodarskega programa, ki je dejanski program rtev, tuda žrtve za dosego tekega določene cilja. Predsednik vlade je izrazil prepričanje, da bo ta program lahko vnil novo moč proizvajalnemu aparatu, nudil tudi tehnološko modernizacijo, ki je potrebna za uveljavljanje na tržišči, dal mladini možnost zaposlitve itd. Za uresničitev tega programa pa bo treba sprejeti še nekatere ukrepe. Andreotti je tu opozoril na dve veliki hibi italijanskega gospodarstva: prevelike dolgove državnih financ in finančne javnih ustanov ter neravnovesje v računih s tujino. Dols Italije s tujino znaša namreč danes 14 tisoč milijard lir, to pa pomeni, da je treba vsako leto plačevati obroke za vrnite dolgov in močne obresti. Tisti, ki lahko nudijo posojila (evropska skupnost, monetarni sklad, ZDA in drugi), zahtevajo določena jamstva, predvsem pa jamstvo, da bodo ta denar vrnili, je dejal Andreotti. To pa pomeni preureditev našega sistema, pomeni zajezitev trošenja s strani državnega proračuna, pomeni začetki proračunske ustanove.

Andreotti se je dotaknil ključnega vprašanja podražitev tarif in v tej zvezi omenil tudi zgube državnih in železnice in ENEL in potrebo, da se tarife v Italiji spravijo na raven ostalih držav. Vsekakor bo vlada o tem vprašanju razpravljala s sindikati in dala predloge parlamentu. Predsednik vlade je tudi napovedal možnost nekaterih ukrepov v zvezi s premično lestvico, ki naj

JUTRI 41 MILIJONOV NEMCEV NA VOLIŠČA

Zaključek volilne kampanje v ZRN v znamenju izredne negotovosti

Izid volitev bo odvisen od glasu 10 odst. neodločnežev - Televizijska razprava med Schmidtom, Kohlom, Genscherjem in Straussom

BONN, 1. — Štiriurno televizijsko debato, ki ji je sledilo trideset milijonov nemških volivcev, se je v Zahodni Nemčiji v bistvu zaključila kampanja za najbolj negotove volitve v povojnem času. Danes so bili na vrsti še zadnji volilni shodi. Kancler Schmidt je govoril v Dortmundu v Porurju, medtem ko je njegov glavni nasprotnik, vodja demokratske koalicije med CDU in bavarsko strujo CSU Kohl govoril v glavnem mestu Bonn.

Zadnje ankete so potrdile, da je razlika med socialdemokrati in liberalci (sedanja vladna koalicija) na eni strani ter CDU - CSU na drugi, izredno majhna. Televizijska razprava bo torej najbrž odločilnega značaja, saj bo vplivala na tistih 10 odst. volivcev, ki se še niso odločili za to ali ono stranko. V zadnjih tednih so socialdemokrati nadoknadili nekaj zastanka, ki so ga zabeležili v primerjavi z demokristjani, tako da politični opazovalci ne

izključujejo možnosti obnove sedanjega socialdemokratsko-liberalne koalicije na vladi.

Včerajšnje televizijske razprave so se udeležili vodja socialdemokratov in sedanjí kancler Schmidt, vodja CDU in kandidat za novega kanclerja (seveda v primeru demokristjanske zmage) Helmut Kohl, zunanji minister in predsednik liberalne stranke Hans Dietrich Genscher ter vodja bavarske demokristjanske stranke CSU Franz Josef Strauss, ki naj bi v morebitni Kohlovi vladi prevzel funkcijo podkanclerja in ministr za finance. Le debate je jasno izšla razlika med Helmutom Schmidtom, ki mu pripisujejo večje intelektualne lastnosti in Helmutu Kohlom, ki naj bi bil bližji poprečnemu Nemcu. Najbolj uravnotežen v tej debati je bil vsekakor liberalec Genscher, ki si je zagotovil dokajšnje simpatije Nemcev, medtem ko je Strauss, ki ga vsa Nemčija pozna kot agresivnega in dinamičnega politika, skušal uveljaviti svoje poglede na bodočo finančno politiko Zahodne Nemčije, če bi sam prevzel to ministristvo.

Schmidt je v svojih izjavah vztrajal pri podobi Nemčije, ki je, kot pravi, «zglede» vsem državam spričo svoje trdne valute, spričo zaupanja, ki ga imajo vanjo gospodarski operaterji, spričo demokratične trdnosti. Nemčija naj bi skratka bila ena redkih držav, ki ni bistveno občutila gospodarske krize, ki je zajela predvsem Evropo. S temi njegovimi trditvami se je strinjali tudi liberalci Genscher, ki je sploh pokazal mnogo lojalnosti do svojih socialdemokratskih partnerjev.

Kohl in Strauss sta skušala prikazati sedanjí položaj v Zahodni Nemčiji v zelo negativnih barvah. To sploh sodi v značaj njune volilne kampanje: nezaposlenost mladih, zmešnjavanje na finančnem področju, naraščanje komunističnega vpliva na šolah, nezaupevanje podjetnikov, to je v bistvu podoba, ki sta jo dala oba demokristjanska voditelja. Politični opazovalci, in ne samo tisti, ki s simpatijo gledajo na socialdemokrate in liberalce, soglasno so gotovljajo, da tako prikazovanje položaja v ZRN ne ustreza resnici, kot so tudi popolnoma anahronistične volilne parole demokristjanov, ki se sklicujejo na reakcionarna gesla pokojnega kanclerja Adenauerja. Z druge strani pa pravijo politični opazovalci, da so to gesla, ki so bila, kot vse kaže, v teku volilne kampanje dokaj uspešna, kar naj bi dokazovalo, da so nemški volivci do te propagande zelo dovzetni.

Predsednik CDU Kohl se je skliceval tudi na primer Švedske kjer so volivci po štiridesetih letih izrazili zaupanje meščanskim strankam. Obtožili je Schmidta in socialdemokrate sploh, da so zavestni komunistov, kar je za Kohla očitno veliki greh. V primeru demokristjanske zmage, je zagotovil, Nemci ne bodo več prisiljeni zaupati vzgojo svojih otrok komunističnim učiteljem ter dal razumeti, da bodo š. zaostriili gonjo proti levicjarjem v državnih službah.

Bavarec Franz Josef Strauss, e-

VLADNA AKCIJA TARČA POLEMİK

Mrzlična Andreottijeva posvetovanja pred vladno sejo, na kateri so odobrili izredne ukrepe - Srečanje s predstavnikom KPI Seja vodstva socialistov - La Malfa napoveduje «skoraj opozicijo»

RIM, 1. — Novi dramatični spodrsjaji lire in izredni ukrepi, ki jih je danes sprejel ministrski svet, so dali nove duška polemikam o Andreottijevi vladi. La Malfa je napovedal stalistične «skoraj opozicije» s strani republikancev; vodstvo PSI je v svojem dokumentu podčrtalo «nujnost političnih rešitev, ki naj ustrežajo dramatičnim problemom», s čimer je praktično očitalo Andreottijevi vladi neustreznost; gospodarski strokovnjaki KPI so opozorili demokristjanske voditelja na izredno težavnost položaja in ga odločno pozvali, naj se spoprime z realnostjo. Skratka, črn dan za ministrskega predsednika.

Nekaj minut po 12. uri sta Luciano Barca in Giorgio Napolitano, voditelja in gospodarstva izvedenca KPI, zapustila palačo Chigi po skoraj enournem razgovoru z Andreottijem; ko sta se vračala v Andreotti-Botteghe osure, kjer ju je čakal tajnik stranke Berlinguer, nista prikivala svoje zasrbljenosti, vendar nista hotela dajati izjav in sta samo povedala, da sta predsednik vlade orisala dokument KPI protivladnemu odločanju in ga odločno pozvali, naj se spoprime z realnostjo. Skratka, črn dan za ministrskega predsednika.

Dejansko je razgovor med voditelja KPI in Andreottijem potekal v du matičnem vpadu, ki so ga ustvarjale vesti o padcu lire (14 točk v odnosu z dolarjem in nekaj urah). Komunisti so že zjutraj silčili trdnost, Andreotti pa je popoldne sklical ministrski svet, potem ko se je telefonsko posvetoval z Baffijem in Stamatijem, ki v Manli na Fijip-nih zastopata Italijo na zasada-

nju mednarodnega monetarnega sklada. Andreotti je tako orisal komunističnim predstavnikom zadnji razvoj monetarnega položaja ter ju seznanil z izrednimi ukrepi, ki jih je nameraval predlagati na seji ministrskega sveta. Tako je razgovoru z Barco in Napolitanom je predsednik vlade telefoniral Bettino Craxiju na sedež PS strankino vodstvo. Do takrat so na seji razpravljali predvsem o RAI-TV, zadnje vesti o liri in o vladnih ukrepih pa so seveda preusmerile razpravo na gospodarske probleme.

CANDIDA CURZI

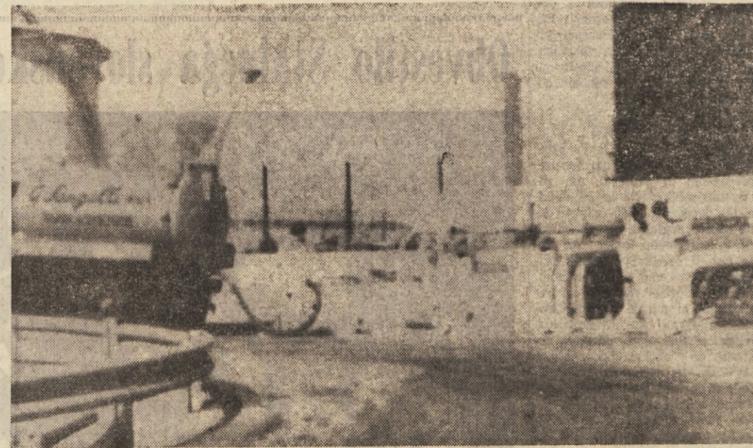
Nova podražitev cigaret in tobaka

RIM, 1. — Uprava državnih monopolov je sklenila podražiti cigarete, cigare in tobak. Podražitev zadeva zelo veliko število vrst cigaret, ne pa vseh. Tako se na primer ne bodo podražile «Marlboro» in «HB». Ukrep bo stopil v veljavo že jutri.

Od jutri dalje — da navedemo nekaj primerov novih cen — bodo cigarete vrste «MS» stale 450 lir, prav toliko tudi «Supers» s filtrom. 350 lir bo novem stale «Supers» brez filtra in «Esportazioni lunghe». «Esportazioni» in «Nazionali» s filtrom bodo stale 300 lir, «Alfa» pa 250 lir. Glede tujih cigaret naj navedemo samo, da se bodo «Diana» podražile za 50 lir.

RIM, 1. — Ob začetku novega šolskega leta je predsednik republike Leone naslovil na šolnike in učence televizijsko poslanico, v kateri se je zavzel predvsem za večjo resnost in poučevanju in učenju in za večjo prisotnost v demokratičnih šolskih organih.

Arzen pričnejo uničevati v ponedeljek

Tehniki pregledujejo naprave v tovarni ANIC pri Manfredoniji, od koder se je v nedeljo razširil na okolico strupeni arzenov anhidrid. Članek o položaju na prizadetem območju berite na zadnji strani. (Telefoto ANSA)

Ministrski predsednik Andreotti je sinoči po televizijski orisal izredne ukrepe, ki jih je bila vlada prisiljena sprejeti, da bi zajezila hudi padec lire. V svoji dokaj dramatični sliki položaja je Andreotti po drugi strani potrdil veljavnost vladnega gospodarskega programa in poudaril, da bodo žrtve potrebne, da pa so važni predvsem cilji, ki jih bo s temi žrtvami potrebno uresničiti. Italijane je še enkrat pozval k varčevanju, tudi v majhnih stvareh, kot na primer v izbiri jedalce, češ da bo tudi to prispevalo k sanaciji sedanjega nezvrdnega položaja.

V nedeljo bo odšlo na volitve

DANES

več kot 41 milijonov zahodnih Nemcev, ki se bodo morali odločiti med sedanjo koalicijo med socialdemokrati in liberalci na eni strani ter med demokristjani, ki so še vrsto let v opoziciji na drugi. Zadnje ankete pričajo, da je številni razkorak med socialdemokrati in demokristjani zelo majhen in bi po vsej verjetnosti odločilo tistih 10 odst. volivcev, ki so za sedaj še ne-

odločeni. Na njihovo odločitev bo verjetno mnogo vplivala televizijska razprava, ki so se je udeležili sedanjí kancler Schmidt, njegov glavni tekmeč demokristjan Kohl, liberalni zunanji minister Genscher in v gtd vojavarške struje krščanske demokracije CSU Franz Josef Strauss.

Dvajset dni po smrti kitajskega predsednika Maocetunga je Sovjetska zveza naredila prvi korak na poti sprave s Pekingom. Na dan kitajskega državnega praznika je prežidil vrhovnega sovjeta postal kitajski skupščini poslanico, v kateri poziva k stavnim in tvornim razgovorom za rešitev sporov.

PROTI FAŠISTIČNEMU IN POLICIJSKEMU NASILJU

V Španiji stavka po smrti študenta Carlosa Gonzaleza

Čistka v najbolj reakcionarnih krogih španske vojske

MADRID, 1. — Španske demokratične sile so napovedale za danes vrsto manifestacij v znamenju protesta proti policijskemu in fašističnemu nasilju, ki je v ponedeljek doseglo vršek s smrtjo študenta Carlosa Gonzaleza. Četr milijona oseb je stavkalo samo v Madridu, kjer je stavka še zlasti uspešna na univerzi in med gradbenimi delavci. V predmestjih so stavkali kovinarji in uslužbenici kemijske industrije ter delavci v raznih tovarnah gospodinskih strojev. Polovica javnih prometnih sredstev ni vozila.

Množičnih pouličnih manifestacij v glavnem n bilo, če izvzamemo demonstracijo 2000 študentov, ki jih je policija razpršila, ne da bi se poslužila solzilnih plinov ali gumastih krogel. Študente so se hoteli udeležiti pogrebne slovesnosti za pokojnim Carlosom Gonzalezom, ki so ga fašisti kot rečeno umorili v ponedeljek ponoči. Slovesnost so napovedali že včeraj, danes pa je bila cer-

kev, v katerem bi morala potekati, zasledena — bila je namreč na sporednega deka poroka.

Danes so bile tudi v raznih tovarnah številne skupščine. Tih protestni spoved je popoldne krenil po središči madrilske ulici «Calle Barquilla» do kraja, kjer je padel študent Carlos Gonzalez in kamor so položili šop rdečih nagelnov. Policija je ustavila promet, da bi omogočila nemoten pretek spoveda.

Španska vlada je medtem na svoji današnji seji sklenila upokojiti generala Daza de Mendivila, bivšega prvega podpredsednika vlade in Carlosa Inesto Cana, ki ju imajo za predstavnika najbolj reakcionarnih krogov oboroženih sil. Njuno upokojitev povezuje z načrtom za demokratizacijo in liberalizacijo v vojski in policiji. Daza de Mendivila so zamenjali z generalom Gutierrezom Melladom, ki ga imajo za bolj liberalnega.

Pomembna pobuda za rešitev krize na Bliznjem vzhodu

Sovjetski predlog za obnovitev ženevske konference

BEJRUT, 1. — Medtem ko sirske in desničarske čete napredujejo v Libanenu na vseh frontah spričo svoje velike materialne in številske premoči, je sovjetska tiskovna agencija TASS objavila vest o sovjetski pobudi za rešitev krize na Bliznjem vzhodu. SZ je namreč pozvala vse strani, ki so neposredno zapletene v bližnjevzhodno krizo, naj se sestanejo na mirovni konferenci v Ženevi. TASS trdi, da so sovjetski poziv izročili vladam ZDA, Egipta, Sirije, Jordanije in Izraela ter vodstvu Organizacije za osvoboditev Palestine. Tudi Sovjetska zveza bi bila pripravljena udeležiti se zasedanja konference, ki naj bi bila še ta mesec ali prihodnji.

Sovjetska zveza poziva vse zainteresirane strani, naj proučijo predlogo, ki jih postavlja in ki predvideva, vajo popoln umik Izraela z vseh ozemelj, ki jih je zasedel 1. 1967, uresničitev neodtujljivih pravic palestinskega ljudstva do samoodločbe in do postavitve lastne države; zagotovitev neodsotnosti in varnosti vseh držav, ki so neposredno vpletene v krizo na Bliznjem vzhodu; arabskih držav, ki mejijo z Izraelom na eni strani in za Izraela na drugi; preklic vojne stanja med arabskimi državami in Izraelom. Zasedanja ženevske mirovne konference se seveda mora od vsega začetka in popolnoma enakopravno udeležiti tudi Organizacija za osvoboditev Palestine.

V prvi fazi bi določili dokončen dnevni red konference in vrstni red, po katerem bi proučili konkretne aspekte iskanja rešitve. V osrednji fazi konference pa bi skušali dosesti dokončni sporazum. Konferenca naj bi ob koncu sprejela sklepni dokument, ki bi imel veljavo dokončnega sporazuma.

OB ZAČETKU NOVEGA ŠOLSKEGA LETA

OGORČEN PROTEST STARŠEV OTROK OSNOVNE ŠOLE V ULICI DONADONI

Otrok ne bodo pošiljali v šolo, dokler občina ne reši vprašanja učilnic

Včeraj, 1. oktobra, se je s šolsko maso začelo novo šolsko leto 1976-77 po vsej državi, reden pouk pa se bo pričel v tork, ker je v ponedeljek praznik sv. Frančiška, patrona Italije. Tudi to novo šolsko leto, kot prejšnja, se začneja s težavami in protesti staršev zaradi pomanjkanja primernih učilnic in še ne urejenih šolskih prostorov. Letos so se popravila v nekaterih šolah nekoliko večkrat zaradi slabega vremena v avgustu, marsikaj pa bi lahko pravočasno dokončali, če bi prej začeli in če ne bi bilo toliko birokratskih predpisov. To so boljše bolj za gradnjo novih šolskih prostorov ali dograditev, ker se zaradi dolgega birokratskega postopka ne samo zavleče zaključek del, ampak se znatno zvišajo stroški za gradnjo in za opremo. Dobro vemo, da so v stiski s prostori tudi razne italijanske šole v Trstu, ugotavljamo pa, da bi občina in po-

tijo z delom. Danes bodo imeli tri ure pouka: dva učilnici v II. nadstropju, tri učilnice in kabinet v III. nadstropju, zbornica je še neuporabna. Obliublja, da bo v tork vse urejeno. Tudi brez električnega toka in luči. Pri Domju bodo prostori za celodnevno šolo urejeni čez dva tedna, medtem bodo imeli izmenični pouk.

OTROSKI VRTEC V KRIŽU Danes na Proseku zopet sestane z Benujevo

V zvezi s pekočim problemom kriškega slovenskega otroškega vrta, se je predvčeršnjim tričlanska delegacija predstavnikov Zdrženja staršev srečala z občinsko odborico za šolstvo Benujevo, kateri je prisala stanje poslopja pri osnovni šoli »Albert Starke«, kjer je slovenski vrtec, kljub neprestanim protestom in opozorilom Zdrženja staršev in drugih vaških organizacij, nameščen že sedem let.

Vesnakor bodo stvar podrobneje proučili na sestanku, ki bo danes ob 11. uri na sedežu občinske delegacije na Proseku, katerega se bodo udeležili predstavniki kriških organizacij, predstavniki rajonske konzorcije, za zahodni Kras in sama Benujeva. Na sestanku bodo vsakokor skušali rešiti ta problem in po možnosti začasno prenesti slovenski otroški vrtec v nekdanji rekreacijski objekt, ki ga je o lani upravljala ustanova za podporo istiskim in dalmatinskim beguncem, letos pa je postal last tržaške občine. Mnogo je sedaj odvisno od odbornosti za šolstvo, ki bo moralo odločiti, kam namestiti drugi italijanski vrtec, katerega obiskuje predvsem otroci iz mesta, upoštevajoč, da je v novih italijanskih šolah še mnogo razpoložljivih prostorov, kjer bi lahko v skrajni potrebi namestili tudi slovenski vrtec, ki pa bi moral biti, kot pravilno zahteva Zdrženje staršev, povsem samostojen in neodvisen od italijanskega.

Medtem pa se je kljub težkemu položaju včeraj redno začel pouk v otroškem vrtcu, v katerem je 31 otrok, in katerega tudi letos upravlja ustanova ONAIRC, ki se očitno ne zanima preveč za rešitev tega, za vaško skupnost, tako perečega vprašanja.

PSI za zdravstveni konzorcij

Ustanovitev zdravstvenega konzorcija je v našem mestu toliko bolj nujna tudi za valorizacijo nove politike »odprte psihiatrične bolnišnice«, ki pomeni eno najvažnejših pridobitev zadnjih let v političnem življenju mesta. Tako med drugim podarja v svojem poročilu socialistič-

PROF. S. PAHOR V SREDO ZOPET NA ZATOŽNI KLOPI

Pretor ga je 13. decembra 1974 obsodil na 60 tisoč lir g'cbe zaradi obtožbe, da ni hotel pokazati redarju dokumentov, medtem ko je dejansko le zahteval prevajalca

V sredo se bo moral zopet pojaviti pred tržaškimi sodniki prof. S. Pahor. Na kazenskem sodišču bo namreč priznava razprava proti razsodbi pretorja Trampusca z dne 13. decembra 1974, ki je obsodil Pahorja na 60.000 lir globe zaradi kršitve člena 651 kazenskega zakonika. Pahor je bil obtožen, da mestnemu redarju ni hotel pokazati osebnih dokumentov.

Dejansko je prof. Pahor že na prvostopenjski razpravi pojasnil, kako so se odvijali dogodki. To je hotel narediti v slovensčini, a mu je pretor prepovedal in zahteval, naj govori v italijanski. Pahor je dejal, da je 12. decembra 1974 redarju dejal, da želi prevajalca, da bo lahko govoril v materinem jeziku, kot dovoljuje člen 5 posebnega statuta priloženega londonskega memoranduma. Prav tedaj je prišel mimo drugi redar v civilu, ki mu je v čudni slovenski jezik, naj izroči »knjižico«. Ta redar je tudi sam pojasnil sodišču, da ne obvlada slovensčine, ampak pozna le nekaj osnovnih besed. Njemu pa je prof. Pahor izročil osebne dokumente.

To so torej dogodki, ki so privedli do prvostopenjske obsodbe. Proces je tedaj vzbudil val razburjenja in celo vrsto protestov. Razpravi so prisostvovali številni dijaki slovenskih višjih srednjih šol, ki so nato na protestnem zborovanju v Gregorjevi dvorani izrekli prof. Pahorju popolno solidarnost. Solidarnostne izjave so mu poslale tudi številne manjšinske organizacije.

Sindikat slovenske šole za pomoč Beneški Sloveniji

Odbor Sindikata sklicuje v tork. 5. oktobra, ob 17. uri v Gregorjevi dvorani v U. Geppa 9 članski sestane. Na dnevnem redu bo predvsem govor o udarniškem delu v Beneški

na svetovalska skupina v tržaškem pokrajinskem svetu, ki opozarja na nevarnost, da bi to pridobitev izjalovili zaradi dolge politične krize, ki paralizira delovanje občine in pokrajine. Prav zaradi tega se je treba globalno lotiti problemov zdravja in socialnega skrbstva, kar je mogoče le z ustanovitvijo zdravstvenega konzorcija in z ustvarjanjem decentralizirane službe, ki bi jo prebivalstvo samopopravljalo. Na ta način bi tudi preprečili nastajanje različnih nepovzrajnih pobud ter bi odpravili nasprijetosti, ki izhajajo iz sedanje razmejitve pristojnosti med občino in pokrajino.

Ravnateljstvo državne učiteljskega A. M. Slovnič v Trstu sporoča, da bo v novem šolskem letu od 5. novembra dalje na zavodu deloval tudi drugi dopolnilni letnik. Informacije daje in vpisovanje sprejema tajništvo.

NA PREDLOG SVETOVALCEV KPI IN PSI Deželni svet prekinil razpravo o zakonskem osnutku o kulturi

KPI, PSI in SSk predložili vrsto popravkov k besedilu osnutka, o katerih bo deželni odbor spet razpravljaj - Številni popravki zadevajo Slovence

Po tridnevni obširni razpravi deželnega zbora se o zakonskem osnutku, ki predvideva s posebej za razvoj knjižničarske in muzejske službe, za varstvo nepremičnin umetniškega, zgodovinskega in prostorskega pomena, za zgodovinske arhive in za kulturne prečiščenine dežele Furlanije - Julijske krajine, še niso dokončno izrekli. Zakonski osnutek, katerega predlaga deželni odbor in katerega je izšel iz besedil v tretji deželni komisiji, je namreč skrajno pomanjkljiv in zato nesprejemljiv predvsem za socialistično in komunistično skupno, ki sta predlagali, da bi v nadaljnji razpravi besedilo ustrezno dopolnili in izpopolnili. Ta predlog je bil tudi sprejet in se je zato včerajšnji del zasedanja deželnega sveta omejil le na zaključna posega poročevalca zakonskega osnutka in komisije za šolstvo in kulturne dobrine Mizzaua.

Deželni svet se je tudi moral torej spet spoprijeti s temi zapletenimi in številnimi vprašanji, predvsem pa se bodo morali soočiti s celotno vrsto popravkov in dodatkov k besedilu zakonskega osnutka, ki jih predlagajo svetovalci komunistične in socialistične skupine ter Slovence skupnosti. Med temi popravki je največ takšnih, ki zadevajo probleme kulturnega razvoja naše narodne skupnosti. Že samo to dejstvo dok-

zuje, da je prvotno besedilo, o katerem je v teh dneh tekla razprava, prav glede vprašanj slovenske narodnostne skupnosti najbolj pomanjkljivo. Se enkrat so deželni upravitelji prezrli potrebe Slovencev ter prezrli tudi predloge Slovencev narodne in študijske knjižnice, čeprav so vselej trdili in zagotavljali, da ni sestavljanje zakonskega osnutka stvar ožjega kroga upravnih organov, temveč mora biti sad najširšega sodelovanja vseh ustanov in organizacij, ki se ukvarjajo s kulturno dejavnostjo.

Po številnih kritikah, ki so bile na ta račun izrečene med dolgo razpravo, bi človek pričakoval, da bi bosta Vignini in Mizzau med včerajšnjim odgovorom na posege svetovalcev, kot na primer Lovrih, Štoke, Volpeja, Bosarja in drugih, ki so med drugim posegli tudi na področje slovenske kulturne stvarnosti, izprnjeje »spregovorili« o tem vprašanju, toda tako Vignini kot Mizzau sta problem slovenske narodnostne skupnosti in njenih institucij odpravila s par besedami in v tonu, ki nam še enkrat izpričuje trmasto zadrževanje na precej zaprtih stališčih, pri katerih ni prostora za popuščanje, zikovni in kulturni skupnosti, ki se razlikuje od večinske.

Vignini je po dolgem uvodu, v katerem je skušal dokazovati, da zakonski osnutek navsezadnje ni tako slab, temveč nasprotno v skladu z novimi kulturnimi potrebami, ker odgovarja določeni viziji demokratičnega družbenega razvoja in predvideva participacijo vseh pri upravljanju kulturnih služb, s krajevnimi upravami v prvi vrsti, izrekel nekaj običajnih fraz o potrebi zblizevanja med kulturna večinskega in manjšinskega naroda. Obenem je izrekel prepričanje, da je zakonski osnutek popolnoma v skladu s temi potrebami in da splot ne diskriminira Slovencev. Po navedbi nekaterih ukrepov v prvi slovenski kulturi (podpora gledališču) je Vignini poudaril, da je prisotn »delež pripomogli k premostitvi marsikateri ovire v odnosih med obema narodnostnima skupnostima, ovir, ki so objektivne-

MED VČERAŠNJI SREČANJEM STRANK USTAVNEGA LOKA

Prvi koraki na poti sklenitve «pakta o obnovi» med strankami

Na predlog deželnega tajnika KD Colonia je deželni tajniki strank ustavnega loka in načelniki svetovalskih skupin razpravljali o možnosti sklenitve pakta

Majski in septembrski potresni sunki, ki so neusmiljeno razmatali Furlanijo in Beneško Slovenijo in prizadejali toliko škode in gorja, so silovito stršili tudi deželno politično stvarnost. V sedanjem izrednem stanju zahtevajo vsi konkretna dejanja. Dovolj jim je lepih besed o vsestranski pomoči, ki naj bi jo bilo deželno prizadeto prebivalstvo. V tem izjemnem stanju pa sedanja deželna uprava ni bila kos svojim nalogam in bili smo zato priča žolčnim polemikam med politikami in istovestno prisotkom na stranke, ki sestavljajo deželno vlado, naj popustijo v svojem trmastem vztrajanju na političnih položajih, ki ne morejo zagotoviti učinkovitega reševanja ljudskih problemov obnove prizadetih krajev. Z drugimi besedami povedano zahtevajo novo deželno vlado naj-širše enotnosti, ki bi bila sposobna

razvozlati zamotani klopčič nujnih vprašanj in nalog. V tem okviru smo bili priča raznim srečanjem med strankami, ki niso privedla do konkretnih rezultatov. Drugo srečanje je namreč napovedano za prihodnjo sredo. Medtem pa lahko že potegnemo prve zaključke. Potem ko je deželni tajnik KD Colonia, orisal svoj predlog, so spregovorili tajniki drugih strank. Deželni tajnik KPI Cuffaro, je izrazil pripravljenost svoje stranke, da sodeluje pri obnovitvenem paktu. Za komuniste je pri tem poglaviten program in izvajanje programskih obveznosti. Podobno je bilo stališče socialistične Renzullija, ki je v bistvu poudaril nevdružnost sedanje vlade, obenem pa zagotovil podporo socialistične stranke ob konkretnem programu. Tudi Štoka za Slovensko skupnost je ugodno ocenil predlog o obnovitvenem paktu, ki pa bo imel podporo te stranke le pod pogojem, da bo udeleženi tudi probleme slovenske narodnostne skupnosti. Nekoliko drugačna so bila stališča drugih strank, v bistvu pa je že na podlagi tega prvega stika strank mogoče sklepati, da veje drugačen veter, ki bi moral privedi do sestave nove vlade po zgledu državnega vladnega sestava.

stavniki strank. Uradnega poročila o dogovorjanju glede možnosti sklenitve pakta o obnovi ni bilo. Razgovori se bodo seveda še nadaljevali. Drugo srečanje je namreč napovedano za prihodnjo sredo. Medtem pa lahko že potegnemo prve zaključke. Potem ko je deželni tajnik KD Colonia, orisal svoj predlog, so spregovorili tajniki drugih strank. Deželni tajnik KPI Cuffaro, je izrazil pripravljenost svoje stranke, da sodeluje pri obnovitvenem paktu. Za komuniste je pri tem poglaviten program in izvajanje programskih obveznosti. Podobno je bilo stališče socialistične Renzullija, ki je v bistvu poudaril nevdružnost sedanje vlade, obenem pa zagotovil podporo socialistične stranke ob konkretnem programu. Tudi Štoka za Slovensko skupnost je ugodno ocenil predlog o obnovitvenem paktu, ki pa bo imel podporo te stranke le pod pogojem, da bo udeleženi tudi probleme slovenske narodnostne skupnosti. Nekoliko drugačna so bila stališča drugih strank, v bistvu pa je že na podlagi tega prvega stika strank mogoče sklepati, da veje drugačen veter, ki bi moral privedi do sestave nove vlade po zgledu državnega vladnega sestava.

NA PREDLOG SVETOVALCEV KPI IN PSI

Deželni svet prekinil razpravo o zakonskem osnutku o kulturi

KPI, PSI in SSk predložili vrsto popravkov k besedilu osnutka, o katerih bo deželni odbor spet razpravljaj - Številni popravki zadevajo Slovence

Po tridnevni obširni razpravi deželnega zbora se o zakonskem osnutku, ki predvideva s posebej za razvoj knjižničarske in muzejske službe, za varstvo nepremičnin umetniškega, zgodovinskega in prostorskega pomena, za zgodovinske arhive in za kulturne prečiščenine dežele Furlanije - Julijske krajine, še niso dokončno izrekli. Zakonski osnutek, katerega predlaga deželni odbor in katerega je izšel iz besedil v tretji deželni komisiji, je namreč skrajno pomanjkljiv in zato nesprejemljiv predvsem za socialistično in komunistično skupno, ki sta predlagali, da bi v nadaljnji razpravi besedilo ustrezno dopolnili in izpopolnili. Ta predlog je bil tudi sprejet in se je zato včerajšnji del zasedanja deželnega sveta omejil le na zaključna posega poročevalca zakonskega osnutka in komisije za šolstvo in kulturne dobrine Mizzaua.

Deželni svet se je tudi moral torej spet spoprijeti s temi zapletenimi in številnimi vprašanji, predvsem pa se bodo morali soočiti s celotno vrsto popravkov in dodatkov k besedilu zakonskega osnutka, ki jih predlagajo svetovalci komunistične in socialistične skupine ter Slovence skupnosti. Med temi popravki je največ takšnih, ki zadevajo probleme kulturnega razvoja naše narodne skupnosti. Že samo to dejstvo dok-

zuje, da je prvotno besedilo, o katerem je v teh dneh tekla razprava, prav glede vprašanj slovenske narodnostne skupnosti najbolj pomanjkljivo. Se enkrat so deželni upravitelji prezrli potrebe Slovencev ter prezrli tudi predloge Slovencev narodne in študijske knjižnice, čeprav so vselej trdili in zagotavljali, da ni sestavljanje zakonskega osnutka stvar ožjega kroga upravnih organov, temveč mora biti sad najširšega sodelovanja vseh ustanov in organizacij, ki se ukvarjajo s kulturno dejavnostjo.

Po številnih kritikah, ki so bile na ta račun izrečene med dolgo razpravo, bi človek pričakoval, da bi bosta Vignini in Mizzau med včerajšnjim odgovorom na posege svetovalcev, kot na primer Lovrih, Štoke, Volpeja, Bosarja in drugih, ki so med drugim posegli tudi na področje slovenske kulturne stvarnosti, izprnjeje »spregovorili« o tem vprašanju, toda tako Vignini kot Mizzau sta problem slovenske narodnostne skupnosti in njenih institucij odpravila s par besedami in v tonu, ki nam še enkrat izpričuje trmasto zadrževanje na precej zaprtih stališčih, pri katerih ni prostora za popuščanje, zikovni in kulturni skupnosti, ki se razlikuje od večinske.

Vignini je po dolgem uvodu, v katerem je skušal dokazovati, da zakonski osnutek navsezadnje ni tako slab, temveč nasprotno v skladu z novimi kulturnimi potrebami, ker odgovarja določeni viziji demokratičnega družbenega razvoja in predvideva participacijo vseh pri upravljanju kulturnih služb, s krajevnimi upravami v prvi vrsti, izrekel nekaj običajnih fraz o potrebi zblizevanja med kulturna večinskega in manjšinskega naroda. Obenem je izrekel prepričanje, da je zakonski osnutek popolnoma v skladu s temi potrebami in da splot ne diskriminira Slovencev. Po navedbi nekaterih ukrepov v prvi slovenski kulturi (podpora gledališču) je Vignini poudaril, da je prisotn »delež pripomogli k premostitvi marsikateri ovire v odnosih med obema narodnostnima skupnostima, ovir, ki so objektivne-

NA PREDLOG SVETOVALCEV KPI IN PSI

Deželni svet prekinil razpravo o zakonskem osnutku o kulturi

KPI, PSI in SSk predložili vrsto popravkov k besedilu osnutka, o katerih bo deželni odbor spet razpravljaj - Številni popravki zadevajo Slovence

Po tridnevni obširni razpravi deželnega zbora se o zakonskem osnutku, ki predvideva s posebej za razvoj knjižničarske in muzejske službe, za varstvo nepremičnin umetniškega, zgodovinskega in prostorskega pomena, za zgodovinske arhive in za kulturne prečiščenine dežele Furlanije - Julijske krajine, še niso dokončno izrekli. Zakonski osnutek, katerega predlaga deželni odbor in katerega je izšel iz besedil v tretji deželni komisiji, je namreč skrajno pomanjkljiv in zato nesprejemljiv predvsem za socialistično in komunistično skupno, ki sta predlagali, da bi v nadaljnji razpravi besedilo ustrezno dopolnili in izpopolnili. Ta predlog je bil tudi sprejet in se je zato včerajšnji del zasedanja deželnega sveta omejil le na zaključna posega poročevalca zakonskega osnutka in komisije za šolstvo in kulturne dobrine Mizzaua.

Deželni svet se je tudi moral torej spet spoprijeti s temi zapletenimi in številnimi vprašanji, predvsem pa se bodo morali soočiti s celotno vrsto popravkov in dodatkov k besedilu zakonskega osnutka, ki jih predlagajo svetovalci komunistične in socialistične skupine ter Slovence skupnosti. Med temi popravki je največ takšnih, ki zadevajo probleme kulturnega razvoja naše narodne skupnosti. Že samo to dejstvo dok-

zuje, da je prvotno besedilo, o katerem je v teh dneh tekla razprava, prav glede vprašanj slovenske narodnostne skupnosti najbolj pomanjkljivo. Se enkrat so deželni upravitelji prezrli potrebe Slovencev ter prezrli tudi predloge Slovencev narodne in študijske knjižnice, čeprav so vselej trdili in zagotavljali, da ni sestavljanje zakonskega osnutka stvar ožjega kroga upravnih organov, temveč mora biti sad najširšega sodelovanja vseh ustanov in organizacij, ki se ukvarjajo s kulturno dejavnostjo.

Po številnih kritikah, ki so bile na ta račun izrečene med dolgo razpravo, bi človek pričakoval, da bi bosta Vignini in Mizzau med včerajšnjim odgovorom na posege svetovalcev, kot na primer Lovrih, Štoke, Volpeja, Bosarja in drugih, ki so med drugim posegli tudi na področje slovenske kulturne stvarnosti, izprnjeje »spregovorili« o tem vprašanju, toda tako Vignini kot Mizzau sta problem slovenske narodnostne skupnosti in njenih institucij odpravila s par besedami in v tonu, ki nam še enkrat izpričuje trmasto zadrževanje na precej zaprtih stališčih, pri katerih ni prostora za popuščanje, zikovni in kulturni skupnosti, ki se razlikuje od večinske.

Vignini je po dolgem uvodu, v katerem je skušal dokazovati, da zakonski osnutek navsezadnje ni tako slab, temveč nasprotno v skladu z novimi kulturnimi potrebami, ker odgovarja določeni viziji demokratičnega družbenega razvoja in predvideva participacijo vseh pri upravljanju kulturnih služb, s krajevnimi upravami v prvi vrsti, izrekel nekaj običajnih fraz o potrebi zblizevanja med kulturna večinskega in manjšinskega naroda. Obenem je izrekel prepričanje, da je zakonski osnutek popolnoma v skladu s temi potrebami in da splot ne diskriminira Slovencev. Po navedbi nekaterih ukrepov v prvi slovenski kulturi (podpora gledališču) je Vignini poudaril, da je prisotn »delež pripomogli k premostitvi marsikateri ovire v odnosih med obema narodnostnima skupnostima, ovir, ki so objektivne-

KD in PSDI za ohranitev šolskih patronatov

Tretja deželna komisija (šolstvo) je zavrnila zakonski predlog o ukinitvi šolskih patronatov, ki ga je na deželnem svetu predstavljal komunistična skupina. Predlog so zavrnili z glasovi KD in PSDI.

Svetovalci KPI so v obrazložitvi predloga poudarili, da mora dežela dobiti čisto določene pristojnosti in da nima smisla, da obstajajo ustanove (šolski patronati), ki temeljujejo na zastarelih metodah šolske oskrbe. Po uvedbi zakonitih svetov so te ustanove odvečne. Komunisti so poudarili, da je dežela Lombardija začela s konkretnimi zakonskimi pobudami na področju šolstva, kar bi lahko storila tudi naša dežela.

Neroden padeč bolničarja

Včeraj popoldne se je ponesrežil 34-letni bolničar Rdečega križa Giuliano Chermaz iz Milj. Ko sta z delovnim tovarišem nosila nek bolniček čez dvorišče stavbja v U. Ventura 24. mu je spodrsnilo in si je pri padcu zlomil desno nogo. Na ortopedskem oddelku tržaške bolnišnice se bo moral zdraviti mesec dni.

LEKARNE V OKOLICI

Boljune: tel. 228-124; Bazovica: tel. 226-165; Opčine: tel. 211-001; Prosek: tel. 225-141; Božje polje, Zgonik: tel. 225-596; Nabrežina: tel. 200-121; Seljanje: tel. 209-197; Zavljje: tel. 213-137; Milje: tel. 271-124.

ODMEVI NA ZAKLJUČNO POROČILO PROF. QUERCIAJA

Prvi odmev na zaključno dnevno delovnega srečanja «Suez po enem letu», ki se je predvčeršnjim zaključilo na tržaški trgovinski zbornici in na katerem so razpravljali o problemih italijanske pristanišče in pomorske politike, prihaja od sindikatov odklanjajo stališča o podrejeni vlogi politične decentralizacije

Prvi odmev na zaključno dnevno delovnega srečanja «Suez po enem letu», ki se je predvčeršnjim zaključilo na tržaški trgovinski zbornici in na katerem so razpravljali o problemih italijanske pristanišče in pomorske politike, prihaja od sindikatov odklanjajo stališča o podrejeni vlogi politične decentralizacije

Prvi odmev na zaključno dnevno delovnega srečanja «Suez po enem letu», ki se je predvčeršnjim zaključilo na tržaški trgovinski zbornici in na katerem so razpravljali o problemih italijanske pristanišče in pomorske politike, prihaja od sindikatov odklanjajo stališča o podrejeni vlogi politične decentralizacije

Stališča KD o politični krizi v tržaških upravah

Pokrajinski odbor kršćanske demokracije je včeraj izdal poročilo, v katerem ocenjuje stališča drugih strank glede politične krize, ki je zajela tržaško občino in pokrajino. Potem ko zavrača kritike o imobilnosti obeh krajevnih uprav, zagotavlja svojo pripravljenost na sodelovanje z drugimi strankami pri reševanju številnih odprtih problemov, upoštevajoč značilnosti, ki jih je prinesel 20. junij, in pripravljenost, da si tudi predstavniki drugih strank prizemljejo odgovornosti na izvršilni ravni v obeh upravah. Pri tem pa obznanjuje, da socialisti zavračajo možnost sodelovanja pri upravljanju. Gre se enkrat za zelo dvoumno in nejasna stališča, na kar kršćanska smo pri KD že dolgo navajeni. Ni pa v poročilu konkretnega odgovora na konkretne predloge in zahteve socialistov in komunistov.

Drevi v Verdiju prvi koncert jesenske sezone

S koncertom orkestra gledališča Verdi se bo drevi v tržaškem gledališču pričela jesenska simfonična sezona. Orkester bo dirigiral Alfredo Bonavera. Na sporedu so motivi Ghedinija, Weberja in Dvoržaka. Sodeloval bo pianist Roberto Cappello, ki bo izvajal Weberjev «Konzertstück». Vstopnice prodajajo pri blagajni gledališča (tel. 31948). Koncert se bo pričel ob 21 uri.

STALNO SLOVENSKO GLEDALIŠČE - TRST

Kulturni dom Repertoarna obveznost iz pretekle sezone Predstava veljavna za lanski abonma GEORGES FEYDEAU Champigno: ali vojak po sili (voudeville v treh dejanjih) Prevod Janez Negro Besedilo Miroslav Košta Scena ing. Niko Matul Kostumi Ksenija Jerčević Glasba Aleksander Vodopivec Plesi Janez Mejač Režija MARIO URSIC DANES, 2. oktobra, ob 20.30 - Izven abonmaja. JUTRI, 3. oktobra, ob 16. uri - Abonma red G. okoliški.

BALETNA ŠOLA SSG V TRSTU

Stalno slovensko gledališče vabi k vpisu v baletno šolo za sezono 1976-77 Šola bosta vodila priznana koreografa in baletna pedagoga Nada Krizmančičeva in Janez Mejač, ki sta že lani uspešno zastavila delo v naši baletni šoli. V baletno šolo se sprejemajo, poleg lanskoletnih učencev, kandidinke in kandidati od 6. leta starosti dalje. Pouk se bo pričel 11. oktobra. Vpisovanje do 8. oktobra v upravi SSG v Kulturnem domu ob delavskih od 8. do 14. ure.

MLADINSKI KROZEK IZ ZGONIKA

priraja PRAZNIK GROZDJA ŠAGRA SV. MIHAELA DANES, 2. T.M.: Ob 19.30 koncert baročne glasbe v cerkvi v izvedbi duha Marjona - Slama. Otvoritev razstave domačih slikarjev Žerjala in Kocmana. Ob 20.30 ples na dvorišču pri Petelinovih. JUTRI, 3. T.M.: Ob 10.30 slovenska masa. Ob 11. uri otvoritev kioskov. Ob 16. uri nagrajevanje najtežjega grozda. Ob 17. uri zbor Slovencev iz Boršta. Ob 18.30 bogat srečolov (pršut, salama, teran itd.). Ob 19.30 ples. Oba večera vas bo zabaval ansambel Lojze Furjan. O Dobro založeni kioski O Specialitati: domače klobase in kuhani struklji. VABLJENI!

Včeraj-danes

Danes, SOBOTA, 2. oktobra MIRNA Sonce vzide ob 6.05 in zatone ob 17.44 - Dolžina dneva 11:39 - Lilita vzide ob 14.44 in zatone ob 6.09. Jutri, NEDELJA, 3. oktobra TEREZLIJA

ROJSTVA IN SMRTI

Dne 30. septembra se je v Trstu rodilo 8 otrok, umrlo pa je 10 oseb. Umrli so: 82-letna Maria Tomšič, 86-letni Vittorio Schimka, 65-letna Giovanna Przel por. Birs, 76-letni Giovanni Sures, 76-letna Caterina Brustolin vd. Fontanella, 49-letni Milan Smiljanich, 77-letni Antonio Cumini, 79-letna Maria Zanetovich, 81-letna Giulia Forressin vd. Caucci, 81-letna Luigia Wessel vd. Geniram.

DNEVNA SLUŽBA LEKARNA

(od 13 do 16 ure) Vielmetti, Borzni trg 12; Al Centauri, Ul. Rossetti 33; Madonna del Mare, Largo Piave 2.

NOČNA SLUŽBA LEKARNA

(od 19.30 do 8.30) Biasoletto, Ul. Roma 16; Davanzo, Ul. Bernini 4; Al Castoro, Ul. Caviana 11; Sponza, Ul. Montorsino 9.

ZDRAVSTVENA DEŽURNA SLUŽBA

Nočna služba za zavarovanje INAM in ENPAS od 22. do 7. ure: tel. št. 732-627.

ZDRAVSTVENA DEŽURNA SLUŽBA

Nočna služba za zavarovanje INAM in ENPAS od 22. do 7. ure: telef. št. 732-627. V predprazničnih in prazničnih dneh dnevna in nočna služba deluje nepretrgoma od 14 ure predprazničnega dne do 7. ure dneva po prazniku. To velja za zavarovanje INAM, INADEL, ENPAS. Dnevni poziv na telefonski številki 68-441, nočni pa na številki 732-627.

BANCA DI CREDITO DI TRIESTE TRŽAŠKA KREDITNA BANKA S.P.A.

TRST - ULICA F. PRIZIČA 1 - 61-448

TECAJI VALUT V MILANO

DNE 1. 10. 1976 Ameriški dolar: debeli 871.— drobni 845.— Funt sterling 1455.— Švicarski frank 357.50 Francoski frank 175.50 Belgijski frank 22.25 Nemška marka 357.50 Avstrijski šiling 50.— Kanadski dolar 860.— Holandski florant 339.— Danska krona 144.— Švedska krona 200.— Norveška krona 160.— 20.30 Drahma: debeli 41.— drobni 41.—

MENJALNICA vseh tujih valut

Ob smrti dolgoletnega raznašalca Jelka Kravanje izrekata uprava in uredništvo Primorskega dnevnika iskreno sožalje družini in sorodnikom.

Prispevki

V počastitev spomina Srečka Merlaka daruje Vlasta Jankovič 3.000 lir za Dijaško matično. V sp

NADALJEVANJE RAZPRAVE NA TRŽAŠKI PRETURI

Hišo je gradil kljub preklicu občinskega gradbenega dovoljenja

Pretor Trampus je včeraj zaslial bivšega devinsko-nabrežinskega župana dr. Legišo - Proces se nadaljuje v ponedeljek

Na tržaški preturi se je včeraj po daljšem premoru nadaljevala sodna obravnava proti 36-letnemu Albinu Santiniju iz Mavhinj 53, 37-letnemu Mariu Zecchini iz Nabrežine in 37-letnemu Tulliu Striccu iz Trsta, ki so obtoženi, da so Santini kot lastnik, Zecchini kot gradbenik in Stricca kot delovodja začeli z gradnjo hiše v Vižovljah, ne da bi imeli za to potrebna dovoljenja; ne gradbenega dovoljenja devinsko-nabrežinske občine ne dovoljenja spomeniškega varstva, kajti področje, na katerem so začeli z gradnjo, je zaščiteno.

Pravzaprav se je pričela že pred nekaj meseci, ko je pretor Trampus zaslial obtožbeno in pričel. Zaradi polnih počitnic se je tako razprava nadaljevala šele včeraj.

Deželna komisija razpravljala o družinskih posvetovalnicah

Zaključil se je prvi ciklus zasedanj ožjega odbora šeste komisije, ki jih je vodil odbornik Masutto. Na zasedanjih so preučili zakonske osnutke političnih skupin in zakonski osnutek deželne komisije o družinskih posvetovalnicah.

Na zasedanju ožje komisije so bili prisotni predsednik komisije odbornik Masutto in odborniki Persello in Frattini (DC), Bergamaschi in Tonel (KPI), Nardin (PSI), Morrelli (MSL-DN) in Trauner (PLI). Pred zasedanjem je komisija imela vrsto posvetov s sindikalnimi organizacijami, s predstavniki krajevnih

organov in z ženskimi združenji. Zakonski predlogi strank in zakonski predlog odbora poudarjajo potrebo, da se ustanovijo organi za oskrbo in za nasvete družinam in za vprašanja materinstva. Na zasedanju so preučili predvsem različne, ki ločujejo različne zakonske osnutke. Govorili so torej o tem, kdo bo vodil posvetovalnice, o kriterijih, ki določajo prisotnost pri upravljanju, o vprašanih osebah in o odnosih med posvetovalnicami. Poudarili so vprašanje oskrbe pri prekinitvi nosečnosti.

Šesta komisija se bo zopet sestala prihodnji teden.

● Od danes dalje bo avtobus številka 34 ponovno vozil po svoji običajni progi. Popravljalna dela, zaradi katerih so progo delno spremenili, so namreč v teh dneh dokončali.

● Danes, 2. in jutri, 3. oktobra, prireja združenje Union v Podonjelu ljudski praznik, ki bo v «Sancju». Pričetek bo ob 16. uri, na sporedu pa bodo športna tekmovanja, igre za staro in mlado, glasba in ples; obratovali bodo dobro založeni kioski.

OD DANES DO 10. T. M.

NAŠA DEŽELA PRISOTNA TUDI NA GRAŠKEM SEJMU

Danes otvoritev jubilejnega 70. sejma, jutri dan Furlanije-Juljske krajine

V Gracu v Avstriji bodo danes odprli jubilejni 70. graški sejem, ki spada med večje jesenske gospodarske prireditve v srednji Evropi. Sejem ima izrazito mednarodni značaj in med drugim se ga udeležujejo gospodarski operaterji in trditelji iz naše dežele ter Jugoslavije.

Svojo udeležbo na graškem sejmu je zagotovilo 119 razstavljavcev iz Italije in med temi sta tudi tržaška trgovska zbornica in tržaška pristaniška ustanova, ki sta pripravili razstavo o tržaškem pristanišču «Hafen Trieste». Razstavo so pripravili v paviljonu 12, obsega načrt o ureditvi deželne pristanišča, opis infrastrukture in med drugim tudi geografski prikaz o avstrijski pomoči prizadetemu prebivalstvu na potresnem področju.

Današnje otvoritvene slavnosti se bo udeležila tudi delegacija Furlanije-Juljske krajine; deželni odbornik Stopper, predsednik trgovske zbornice iz Trsta dr. Caidassi, glavni tajnik zbornice dr. Illini ter predstavnik pristaniščne ustanove inž. Carbi. V načrtu je, da se bo delegacija sestala s člani vidne dežele Baden-Wuertemberg, katere bo vodil minister za industrijo in poljedelstvo dr. Eberle. Jutri bo v okviru sejma dan Furlanije-Juljske krajine in predvidena je tiskovna konferenca.

Uvodoma smo omenili, da je letošnji sejem že 70. Prvič so namreč to gospodarsko pobudo izvedli 29. septembra 1906. Graški sejem je bil že od vsega začetka drugi sejem v avstrijskem cesarstvu. Pomembnejši je bil le danjski, ki so ga prvič pripravili leta 1904. Od velikih pomladanskih sejmov se graški razlikuje predvsem po izrazitejšem mednarodnem obsegu.

Predstavlja namreč pomembno

središče, ki je tesno povezano z Mariborom, Celjem, Ljubljano, z Budimpešto in seveda s Celovcem, Bečkom in drugimi avstrijskimi mesti. Z ene strani gleda graški sejem v torej proti Balkanu, z druge pa proti vzhodnoevropskim državam. Vendar je zaradi tesnih stikov z Nemčijo tudi nemška prisotnost zelo zapazna.

Graški sejem razpolaga z razstavništvom, ki meri skupno 153 tisoč kvadratnih metrov. Na njem je postavljenih 18 paviljonov in 19 hangarjev. Letos se je prijavilo 1094 avstrijskih razstavljavcev in 1262 tujih. Med temi gre omeniti 83 jugoslovanskih razstavljavcev, katerim je namenjen stalni paviljon. Sejem se bo zaključil 10. oktobra.

Nazadnje naj še omenimo, da je dežela Furlanije-Juljske krajine sodelovala letos že na celovškem letnem sejmu ter na pomembnejšem dunajškem sejmu.

Jutri praznik krvodajalcev

V kinodvorani Aurora v Ul. del Bosca 2 bo jutri vsakoletni praznik krvodajalcev, ki ga prireja tržaško združenje. V okviru kratke slavnosti (pričetek ob 10 uri) bodo podelili priznanja 600 krvodajalcem, ki so darovali kri več kot 10-krat ali celo več kot 100-krat. Letošnji praznik bo še posebej slovesen, saj je tržaško združenje med letom preseglo 10 tisoč včlanjenih krvodajalcev. Za člane združenja in njihove družine bo popoldne ob 17 uri v dvorani CRAI v pomorski postaji ples.

ZIMSKI VOZNI RED PROJE ŠT. 43 S POSTAJALIŠČEM V NABREŽINI

Table with 4 columns: Destination, Departure, Arrival, and Notes. Includes routes to Vižovlje, Devin, Ribiško Naselje, Stivan, and Praprotno.

MEDNARODNE PROGE

Table with 4 columns: Destination, Departure, Arrival, and Notes. Includes routes to Palermo, Köln-Bonn, København, Düsseldorf, Frankfurt, Zeneva, Istanbul, London, Madrid, München, New York, Paris, Stockholm, Stüttgart, Dunaj, and Zürich.

25 TISOČ UČENCEV IN DIJAKOV JE VČERAJ PRESTOPILO ŠOLSKI PRAG

Novo šolsko leto na Goriškem pričenjamo v znamenju številnih odprtih vprašanj

Potrebna je korenita preobrazba šolskega sistema - Številne težave na slovenskih šolah na Goriškem

Slovenski dijaki na šolskem dvorišču v Ulici Alviano.

Začelo se je šolsko leto 1976-77. V goriški pokrajini letos šole raznih stopenj obiskovalo nad 25 tisoč učencev in dijakov, kar je dokaz, da se število študijarjev mladine veča iz leta v leto. Skoraj 10 tisoč učencev bo obiskovalo osnovne šole, preko 6 tisoč nižje srednje ter 5 tisoč in pol višje šole. Kar zadeva slovenske šole na Goriškem, razpolagamo s podatki za nižjo srednjo Ivan Trinko ter za tri višje šole. V tem šolskem letu je v vse štiri šole vpisanih skoraj 500 dijakov.

Pričetek novega šolskega leta ni samo priložnost za navajanje števil vpisanih ter za ugotavljanje padca ali dvigavanja odstotka dijakov. Čas je tudi za razmišljanje, ali bo novo šolsko leto prineslo kaj novega v tem zastarelem šolskem stroju. Tudi tisti, ki niso pesimistično razpoloženi, se morajo strinjati z nami, da tudi novo šolsko leto ne bo prineslo ničesar novega. Pred leti, ob uvedbi pooblaščenih odlokov, smo pričakovali, da je šolska reforma ubrala pravilno pot. Motili smo se, čeprav smo zabeležili nekatere izboljšave na šolskem področju in moremo biti zadovoljni s sedanjim stanjem. Šola taka kot je, je nepremena za današnjo mladino in ni odraz naše družbe. Občasni zakoni, ki hočejo dati novega kisika zastarelem šolskemu sistemu, niso dovolj. Potrebna je korenita preobrazba šole in vsega ostalega, kar k šoli spada.

Tudi slovenske šole se ubadajo z istimi vprašanji. Poleg teh pa moramo premagovati še druga. Značilnost letošnjih počitnic je bilo vprašanje novih lokacij za mestne šole. Končno so sklenili, da bodo dijake nižje srednje, liceja in učiteljska namestili v slemenišču v Ul. Alviano. Z nove lokacije pa se niso vsi strinjali. Oleg tega naj povemo, da učilnice in ostale prostore, v slemenišču niso še rjejeni in potrebujejo še nekatera obrtniška dela.

Drugo vprašanje, s katerim se ubadajo ravnatelji slovenskih šol, zadeva dokončno imenovanje profesorjev.

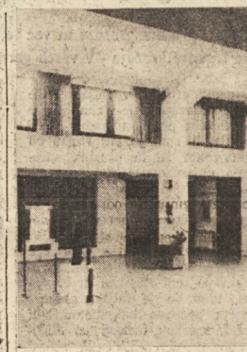
Uradno se je šolsko leto pričelo včeraj. Danes pa bodo imeli skrajšan pouk, v ponedeljek pa prost dan. Komaj v torkel se bodo pričeli pravi krizi za učence in dijake, še bolj pa za vzgojno osebje.

VELIKA PRIDOBITEV OB PRIČETKU NOVEGA ŠOLSKEGA LETA

S samoprispevkom delovnih ljudi zrasla v Solkanu sodobno urejena osnovna šola

Kabinetni pouk, dve telovadnici, razstavna galerija - Popoldne imajo v šoli pouk otroci iz Branika, kjer šole preurejajo

Učenci in učitelji osnovne šole Solkan so letošnje šolsko leto dočakali v novih prostorih. Po desetih letih je namreč v novogoriški občini izročena svojemu namenu nova šolska stavba. Zgrajena je bila s samoprispevkom, ki ga plačujejo vsi delovni ljudje novogoriške občine. Ob jeli je zrastle tudi nov vrtec, ki je sprejel v svoje objekte mladike iz Solkana in Nove Gorice. Stara stavba otroškega vrta, Julke Pavličič je od majskega potresa ni bila več uporabna za bivanje. Novo šolo so v Solkanu hudo potrebovali. Preko 70 let stara stavba je več let ni zadoščala za normalen pouk. Sedem učilnic je bilo zasedenih od jutra do večera, dva prostora pa je šola dobila v stari stavbi v Ulici IX. korpusa, kjer so bili delovni prostori. Brez zadostne razsvetljave, kurjave, sanitarni, brez prostora za svobodno dejavnost, brez telovadnice, so učenci in učitelji z velikimi naporimi zmagovali težko delo. Letos so se razmerje v celoti uredile. Moderna namestila v slemenišču v Ul. Alviano. Z nove lokacije pa se niso vsi strinjali. Oleg tega naj povemo, da učilnice in ostale prostore, v slemenišču niso še rjejeni in potrebujejo še nekatera obrtniška dela.

Šolska avla (na sliki) osnovne šole v Solkanu je osrednji in največji prostor in bo služila za šolske prireditve, razstave, koncerte itd.

Ob otvoritvi šole je tovarni Gotstol, ki ima nad šolo patronat, podarila učencem dragoceno stiskalnico za grafike, ki so jo izdelali delavci same šole. Na šoli so tudi dobili prostor za peč, v kateri bodo žgali keramiko. Šolska šola pa tudi v popoldanskih urah ne sametava. Tu imajo sedaj pouk vsi učenci iz Branika, ker njihovo šolo adaptirajo. Štoje prostore je dobilo nekaj oddelkov posebne šole, ki jim je stavbo razmajal majske potres. Delavska univerza ima na solkanski šoli šest svojih oddelkov za odrasle. Če povemo še to, da imajo na šoli v popoldanskem času sedem oddelkov podaljšane bivanja, je slika o popolni zasedenosti šole jasna. Vsi učenci in učitelji imajo na šoli kosilo, učenci vozači pa brezplačen topli obrok.

Šolska šola je že v prvih dneh začela v popolnem ritmu. Učenci in učitelji pa se zavedajo, da boljši pogoj dela zahtevajo tudi boljše uspehe in note dolžnosti. Upajo, da jim bodo kos.

M. N.

V sredo seja slovenske konzulte

V sredo, 6. oktobra ob 18.30 na županstvu se na prvi redni seji sestane pred kratkim nameščena konzulta za slovenska vprašanja v goriški občini. Sejo bodo v glavnem posvetili sestavi delovnega programa.

Zamenjava vojaškega poveljstva v Gorici

Poveljniki mehanizirane brigade Gorizia general Andreja Versari odhajajo na novo službeno mesto v Novoro, kjer bo prevzel poveljstvo tankovske divizije. Njegovo mesto bo prevzel Luigi Stefani, ki prihaja iz generalnega štaba v Rimu. Poprejšnji poveljnik se je poslovil od predsednika pokrajine Agatija, župana De Simonija, včeraj pa od prefekta Antonina Barrassa ter je predstavnikom civilnih oblasti pred-

SESTANEK PREJŠNJI TEDEN V VERONI

Za prisotnost manjšin v evropskem parlamentu

SSK, SVP in PPTT pozivajo vlado, naj zagotovi manjšinam izvolitev svojega zastopstva

V sredo, 22. septembra, so se sestali v Veroni predstavniki strank Slovenske skupnosti, Südtiroler Volkspartei in Partito del Popolo Trentino-Tirolese. Za SSK sta se sestanka udeležila deželni tajnik Štoka in član deželne tajništva Bratuž, SVP sta predstavljala podpredsednik Dalsass in tajnik Atz, PPTT pa sta zastopala deželna svetovalca Pruner in Fedel. Glavni predmet razgovorov, so bile prve volitve v evropski parlament, ki bodo spomladi leta 1978 kot so pred kratkim sklenili v Bruslju zunanji ministri držav članic Evropske skupnosti. Italija bo imela (kot Velika Britanija, Francija in Nemška zvezna republika) v novem parlamentu v Strasburgu 81 poslancev. Potrebno je, da pridejo v tem okviru do svojega izvoljenega zastopnika tudi narodne manjšine. Zato zgoraj omenjene stranke soglašajo, da skupno izdelajo načrt o zadevni akciji pri rimski vladi. Italijanska vlada oz. parlament morata namreč v svojem volilnem zakonu za evropske volitve jasno zagotoviti pravico manjšin do svojega zastopnika v Strasburgu. V ta namen bodo SSK, SVP in PPTT še poglabile stike in pripravile osnutek predlogov za uresničitev prej omenjene zahteve.

Predstavniki omenjenih strank so se nadalje razgovorjali o potrebi stalnejših stikov in sodelovanju na parlamentarni ravni. Dogovorili so se o ustanovitvi stalnega organa, ki naj bi koordiniral delo in vodil vsa skupna prizadevanja. SSK, SVP in PPTT so se tudi zavzeli za razširitev stikov med manjšinami v državi s posebnim ozirni na Furlanijo in Dolino Aosta.

Na tem srečanju so vsi poudarili pomen samostojnega nastopanja narodnih manjšin. Obenem so se izrazili tudi za razne kulturne in študijske pobude v korist narodnih manjšin, saj moramo manjšinski problematiko obdelovati tako s političnega kot z znanstvenega vidika.

SSK je seznanila obe stranki iz dežele Tridentinske - Južne Tiroleške z resno stvarnostjo na potresnem področju v naši deželi. SVP in PPTT sta prikazali stvarno solidarost tridentinske oz. bovenske pokrajine v korist prizadetega prebivalstva.

Srečanje bodo odprli ob 10.30 z uvodnim govorom Romana Vlada o srednjeevropskem prostoru kot srednjem višiču evropske glasbe. Ob tej priložnosti bodo takoj po uvodnih besedah udeleženci shoda odšli v mestno knjižnico v Ul. Mammeli, kjer bodo prisotvovali odprtju razstave slikovnega materiala, ki je nastal v prvih desetletjih našega časa, ko se je glasbena tematika popeljala s prvimi drznimi podvigi letalcev z baloni. Gre za lepake, ki jih je posodil letalski muzej Caproni iz Talieda. Na njih so ovekovčili prve letalce in takrat uspešne pesmi.

Zvečer bodo v dvorani deželnih stanov na Gradu podelili diplomno častnega občana trem italijanskim kulturnikom, Biagu Marinu, Antoniu Morassiju in Ervinu Pocarju. Srečanje bo trajalo do torka popoldne.

V Domu A. Budala tečaj fotografske umetnosti

Kot uvod k drugemu tečaju fotografske umetnosti, ki se bo pričel v drugi polovici oktobra na pobudo PD O. Zupancič v Standeržu, bosta prihodnji ponedeljek predavala o umetnostnem slikarstvu strokolenka Milekko Pegan in prof. Milko Renner. Predavanje bo v Domu A. Budala in se bo pričelo ob 20. uri.

Guido Fanti (KPI) jutri v Verdiju

Jutri ob 10.30 bo na pokrajinskem shodu komunistične partije v Verdiju gledališču govoril parlamentarec in član vsrednjega vodstva KPI Guido Fanti. Uvodno poročilo bo imel pokrajinski tajnik KPI Tullio Paiza.

Enodnevni izlet na Dolenjsko

Po zaključku tridnevne seminarja v Slovenskem dijaškem domu Simon Gregorčić v Gorici sm. se gorenjski doma odpravili na enodnevni izlet na Dolenjsko. Cilj izleta je bila partizanska postojanka Baza 20. Ze v zgodnjih jutranjih urah smo se preko Rdeče hiše peljali do Razdrtega in nato k Cerkliskemu jezeru. Od tod nas je peljala pot v Ribnico. Po hitrem ogledu tega prijaznega mesteca smo se odpravili v Kočevje. Po ogledu spomenika in drugih značilnosti mesta smo se odpravili v edini slovenski pragozid in sicer v Kočevski Rog. Po dveurnem iskanju po gozdu, smo dospeli k Bazi 20. Tu je bil med osvobodilnim bojem štab IX. korpusa. Tam sta bili tudi bolnišnica in tiskarna. Vsega si nismo seveda ogledali, ker je število objektov preveliko, saj so barake raztresene po celum vrhu Kočevske Roga. Od tod smo dospeli v Turjak, kjer je bila znana belogoriška stična postojanka. Za tem smo odšli v Ljubljano, kjer smo si ogledali spomenik revolucije, ki so ga odkrili leta 1975.

Fabio Gergolet

Kino

- Corica: VERDI 17.00-22.00 «L'affittacamere». G. Guida. Mladini pod 18. letom prepovedan. Barvni film. CORSO 17.00-22.00 «Savana violenta». Mladini pod 18. letom prepovedan. Barvni film. MODERNISSIMO 16.00-22.00 «Uomini». H. J. Shirawawa in K. Sahara. Barvni film. CENTRALE 17.00-21.30 «Arrivano sempre al tramonto: li chiamavano i quattro dell'Avemaria». B. Spencer, T. Hill. Barvni film. VITTORIA 17.15-22.00 «Anno 2000: la corsa della morte». D. Carradine, S. Griffith. Mladini pod 18. letom prepovedan. Barvni film. Tržič: EXCELSIOR 17.30-22.00 «Il comune senso del pudore». Barvni film. PRINCIPE 17.30-22.00 «I sopravvissuti delle Andes». Barvni film. Nova Gorica in okolica: SOCA «Matek na divjem zahodu». ameriški barvni film ob 16.00. «Borsalino in družba». francoski barvni film ob 18.00 in 20.00. SVOBODA «Godzila v boju z megalotnim delavcem». japonski barvni film ob 18.00 in 20.00. DESKLE «Texas express». ameriški barvni film ob 19.00. Včeraj-danes: Iz goriskega matičnega urada: ROJSTVA: Daniele Luis, Valentina Devetak, Mia Repetti, Piero Zuppet. SMRTI: 56-letna gospodinja Nada Pahor por. Knez, 74-letni upokojenec Luigi Milocco, 70-letni upokojenec Bruno Abrami, 81-letna upokojenka Giuseppina Marena.

OB POTRESU V FURLANIJ IN BENEŠKI SLOVENIJI

Kako potresi nastajajo in kako seizmične sile rušilno delujejo

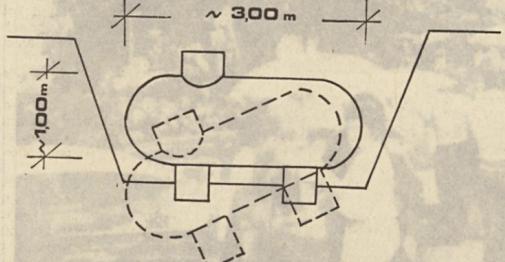
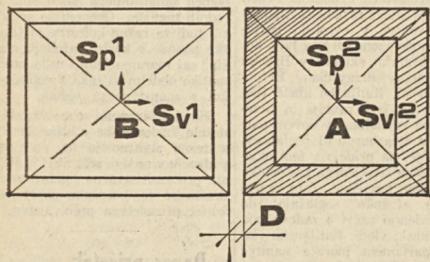
Posledice nesimetrične gradnje - Dozidava na potresnih področjih Kako se slabo temeljenje da popravi - Vezanje slabo izvedenih zidov

4. Sedaj pa si oglejmo pravilno izvedbo tega prizidka:

trebno še enkrat pregledati vse skupaj in rešiti vse, kar se bo dalo rešiti. Večkrat sem že pou-

v Bardu, ki jo je lastnik postavil poleg svoje tiše tik pred sobotnim potresom.

no potreben. Posebno še pri važnih dozidavah nam mora biti pred gradnjo jasno, kje so razne zas-

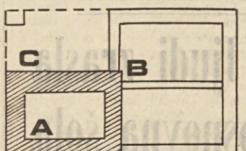
Oba objekta smo torej medsebojno ločili (ali dilatirali). Tako smo dobili dva enostavna tlorisa, ki se ob potresu med seboj ne »bijeta«, prenašata vsak zas. svoj del bremena po svojih sposobnostih, pa še stik med obema stavbama nam ne bo počil sam od sebe, pač pa ga bomo lepo nakazali.

ril, in tako mislim še vedno, da je tudi temelj del hiše, pa čeprav bi tudi tega potrebno injektirati. Potrebna pa bo še večja pomoč prizadetemu prebivalstvu Beneške Slovenije nas vseh, ki želimo, da bi ta narodno prebujajoči se življenj v Italiji ostal na svoji zemlji.

Cisterna je bila polna olja. Ob potresu je zaradi vertikalnih nihajev na temeljna tla delovala kot vibrator. Posledica tega je bilo enostransko vgrzevanje cisterne v tla, kajti na enem koncu so bila tla očitno boljša kot v drugem.

te jame ali jarki, kje so razni temelji hiš, ki so bile porušene, pa so ostali zasuti itd. itd.

I. NESISTEMATIČNA GRADNJA:

Ze iz tega, kar smo se naučili do sedaj, nam je jasno da:

- 1. Moramo ohraniti enako simetričnost tudi v zgornjih nadstropjih. 2. Zgornja nadstropja ne smejo biti težja od spodnjih. 3. Nosilnih pa tudi ojačevalnih zidov ne smemo lomiti pod različni koti. 4. Strešna konstrukcija mora biti čimbolj lahka. 5. Konzole, balkone in stopnišča ne smemo vpenjati v zid, n da jih povežemo v stropne plošče.

H kamniti stari hiši A je lastnik dozidal novi del B na način kot smo ga že opisali. Hiša je tako postala v obe glavni smeri popolnoma nesimetrična. Pa ne samo to. Prostor C, ki je v pritličju neobzidan (veža), je v zgornjih nadstropjih zaprt. Tako je tudi v vertikalni smeri razporeditev nepravilna, kajti teža konstrukcije v zgornjih nadstropjih praviloma ne sme biti večja kot v spodnjih.

Inž. Drago Dolenc (Nadaljevanje sledi)

S POTI PO BLIŽNJI ISTRI

Trgatev izgublja svoje mikavnosti

Bujski praznik grozdja ni več to, kar je bil - Delavci iz Srbije za trganje grozdja - V vaseh gornje Bujsčine še vse po starem

Praznik grozdja v Bujah je že mimo. Pravzaprav je v zadnjih časih ob tem prazniku vedno manj vzdušja, ki smo ga bili vajeni ob trgatvi, ker se ta praznik sprevača v navaden ljudski praznik s številnimi stojnicami, na katerih prodajajo najrazličnejšo kramo, iz bujske folkloro nima nobene veze. Ob tem je tudi veliko »gostišč na odprtem«, kjer pečejo prašiče in kuhajo kranjske klobase. Seveda pečejo tudi različne in čevapčice, tako da je bujski praznik grozdja podoben kakršnemu koli slavlju, kjerkoli drugod po Jugoslaviji.

grade ne le v Istri pač pa na Hrvaškem. Ker ni doma dovolj delovnih moči, so pripeljali letos delavce iz Srbije. Trgatev je bila hitro opravljena. S traktorji pripeljejo plastične zaboje v vinograde, delavci naglo trgajo grozdje in z njim polnijo zaboje, prikolice, prevlečene s plastičnimi folijami odvažajo grozdje v kleti v Bujah in Umagu, kjer ga s stroji takoj zmeljejo in proces se avtomatično nadaljuje. Zaradi tega nima ob trgatvi in predelovanju grozdja kaj velike videti, kajti vse se opravlja z mehaniko, tako da sliši iz kleti le ropot strojev oziroma mlinov in pres.

Tudi trgatev na umaškem in bujskem kmetijsko-industrijskem posestvu ni več tako romantična kot nekoč. Posest ima največje vino-

Vzdušje trgatev, kakršno je v tem času vladalo nekoč, občutis že v vaseh gornje Bujsčine, kjer ni družbenih vinogradov in kjer zasebni kmetje pridelujejo vino tako, kot so ga pridelovali pred desetletji. Res je, niti tod ne prevladajo več grozdja in bednih na vozeh z volovsko vprego ali celo v brenah na oslih kot nekoč, ker imajo povsod tovornjake ali druga motorizirana prevozna sredstva. Vse ostalo pa je kot nekoč. Tudi vzdušje in rekli bi nekakšno nervoza na vasi je stara, kar pa ni nič čudnega, ko pa je trgatve glavni opravil kmečkega prebivalstva tega področja. Se pred trgatvijo je veliko opravila s pomivanjem posode ter s pripravo sodov. Ker so tukajšnje družine majhne in ni pri vsaki hiši dovolj rok za trgatve, si družine med seboj pomagajo in danes trgajo pri tem, naslednjega dne pri drugem kmetu.

Advertisement for 'STANDARD' building system, including 'Obrtno gradbeno podjetje' and 'OB OBČINSKEM PRAZNIKU IDRJE'.

Stare tradicije gredo sicer počasi v pozabo, vendar ima trgatve svoje zakone. Med drugim še vedno velja stari običaj »naturalne izmenjave delar, ko ljudje za pomoč pri trgatvi ne zahtevajo mezde, pač pa le malico, kosilo in večerjo, saj računajo, da bo kmet, ki so mu danes oni pomagali, prišel jutri pomagat njim. Zaradi medsebojne izmenjave delovne sile se trgatve zavleče tako, da traja ob konca septembra pa vse do polovice oktobra, seveda glede na letino in zdravo ali manj zdravo grozdje. Vse skupaj pa je odvisno tudi od vremena, kajti drugačnega je trgatve ob lepem vremenu od trgatve v dežju in blatu. Ob kakršnem koli vremenu so vasi gornje Bujsčine v dneh trgatve prepokane z vonjem po moštu oziroma mladem vinu. T. F.

RADIO VELEIZIJA

SOBOTA, 2. OKTOBRA 1976

- ITALJANSKA TELEVIZIJA Prvi kanal 13.00 Poljudna znanost: Kino in filmski trak 13.30 DNEVNIK 18.00 Program za mladino: Življenje pod vedrim nebom 19.15 Nabožna oddaja 19.25 Posebna oddaja o parlamentu 20.00 DNEVNIK 20.45 V evroziviziji: BENETKE XII Mostra internazionale di musica leggera Oddajo bo vodil Pino Caruso Ob zaključku DNEVNIK 21.00 DNEVNIK 21.50 SINJI ANGELO, film Film je režiral Joseph von Sternberg. V njem igrajo Marlene Dietrich, Emil Jennings, Kurt Garron, Rosa Valetti itd. Ob zaključku DNEVNIK 2 - Zadnje vesti 21.55 Les Humphries Singers, glasbena oddaja 22.55 Glasbena oddaja 23.00 TV novice 23.05 ZVEZDNE STEZE, film 23.30 DNEVNIK 23.45 Glasbena oddaja 23.55 Glasbena oddaja

- TRST A 7.15, 8.15, 13.15, 14.15, 17.15, 20.15 Poročila; 7.05 Jutranja glasba; 11.35 Izbor iz tedenskih sporedov; 13.30 Glasba po željah; 14.15 Dejstva in mnenja; 15.45 Avtoradio; 17.00 Motivi nedavne preteklosti; 18.30 Klasični dvajsetega stoletja; 18.50 Ansambel Funk Factory; 19.10 Anton Slodnjak: »Tujec«; 19.25 The Joe Venuti Quartet; 19.40 Pevska revija; 20.00 Glasbeni utrinki; 20.35 Iz življenja naših skladateljev; 21.15 Ritmični orkestri; 21.30 Vaše popevke. 6.30, 7.30, 8.30, 12.30, 13.30, 14.30, 16.30, 18.30 Poročila; 6.40 Jutranja glasba; 7.40 Glasba za dobro jutro; 8.35 Lahka glasba; 10.15 Glasbeni portret; 10.45 Glasba in nasveti; 11.45 Poje Patty Pravo; 12.05 Glasba po željah; 14.00 Tržške narodne; 14.10 Plošče; 14.35 LP plošče; 15.30 Casadei; 16.45 Primorski periskop; 17.00 Glasba po željah; 17.30 Primorski dnevnik; 18.00 Vročih 100 kW; 18.30 Glasbeni in zaigrano; 19.30, 20.35 Glasbeni week-end; 22.00 Plesna glasba. RADIO 1 7.00, 8.00, 12.00, 13.00, 17.00, 19.00, 21.00 Poročila; 7.15 Glasba

Advertisement for 'SKUPŠČINA OBČINE IDRJA in DRUŽBENO-POLITIČNE ORGANIZACIJE' with congratulatory message.

Advertisement for 'Tovarna kolektorjev Idrija' with congratulatory message.

Advertisement for 'TOVARNA ELEKTROTERMIČNIH APARATOV CERKNO' listing various electrical components.

Advertisement for 'ZIDGRAD G. P. IDRJA' celebrating 30 years of liberation.

Patronat KZ - INAC svetuje

Uživanje delavske pokojnine izključuje civilno invalidnino

Vpr.: »Od leta 1962 sva hči in jaz vpisani v kmečko zavarovanje in vsa ta leta sem redno plačevala prispevke. Čeprav nimam še 60 let, prejemam invalidsko pokojnino. Moja hči pa, ki je bila že od rojstva umsko zaostala, je do pred kakimi desetimi leti vseno po svojih močeh pomagala na kmetiji, v zadnjih nekaj letih pa se je njeno splošno psihofizično stanje poslabšalo in praktično je postala neokretna. Mislim, da zato ni več smisla, da plačujem zavarovanje zanjo, ker so te prispevke precej povišali. Pred tremi leti so ji priznali civilno invalidsko pokojnino tudi pri kmečkem zavarovanju? Če je civilni invalid, mislim, da je tudi kmečki invalid. Ima po vašem mnenju možnost, da doseže še to pokojnino?« M. K. V prvi vrsti naj pojasnim, da po obstoječih zakonskih določilih ista oseba ne more uživati civilne pokojnine in pokojnine kot podrejeni oziroma samostojni delavec. To pa zato, ker lahko civilno pokojnino primerjamo socialni, le kaj jo priznajo tudi državljanom, katerih starost se suče od 18 do 65 let in katerih invalidnost presega dve tretjini. Če uživata civilno pokojnino naknadno dodelijo invalidsko ali starostno pokojnino na osnovi zavarovane dobe, mu obenem prekličejo civilno pokojnino,

katero znesek je nižji od minimalne pokojnine pri splošnem obveznem zavarovanju. Kar se vas tiče, ste že upokojeni pri kmečkem zavarovanju in dejansko se vam ne več plača, da kar naprej plačujete zavarovalne prispevke, ker imate že pravico do brezplačne zdravstvene oskrbe, pokojninski znesek pa se vam ne bo zvišal kljub dozorenju novih prispevkov. V zvezi z vašo hčerjo pa obstajata dve različni možnosti: lahko vložite zahtevek za kmečko invalidsko pokojnino, saj izpolnjuje vse potrebne pogoje, edini dvom za priznanje pokojnine pa je v tem, od katje bo smatrala zdravniška komisija, da je nastopila nesposobnost za delo. Če bi namreč ugotovili, da je položeno oziroma dvetretjinsko zmanjšanje zmoglosti do zaslužke obstajalo že pred pričetkom zavarovalnega razmerja pri kmečkem pokojninskem sklavu, bi INFS ne priznal pravice do invalidske pokojnine zaradi že prej nastale invalidnosti (invalidita preostalih in zahtevali povrnitev vseh plačanih zavarovalnih prispevkov, ker je njihovo izterjevanje protizakonito, če ne obstajajo pogoji za opravljanje kmečke samostojne dejavnosti in če ne dajejo pravice do

pojkoinjskih uslug. Vendar pa bi se tedaj morda bolj izplačalo plačevati še do konca leta 1977, ko bo dozorelo 15 let zavarovalne dobe in bi torej vaša hči lahko uveljavila starostno kmečko pokojnino ob dopolnitvi 60. leta. Svetujem vam, da zaenkrat vložite prošnjo za kmečko invalidsko pokojnino za vašo hčer, zavarovalni položaj pa naj ostane trenutno nespremenjen, ker bo naslednji korak posledica odgovora na omenjeno prošnjo za upokojitev. T. F.

Horoskop section listing zodiac signs and their characteristics for the week.

Horoskop

OVEN (od 21. 3. do 20. 4.) Pazite, da ne boste svojih naporov usmerili po najmanj primerni poti. Bodite bolj nepristranski. BIK (od 21. 4. do 20. 5.) Prišlo bo do večjih sprememb, ki vam bodo koristile. Kaj malo bo zadoščenja. DVOJČKA (od 21. 5. do 21. 6.) Na pot boste morali, toda samo zaradi poslov. Neko srečanje bi se znalo spremeniti v ljubezen. RAK (od 22. 6. do 21. 7.) Ne prepusite ničesar golemu naključju. Nekdo se bo nekoliko neslano posalil z vami. LEV (od 22. 7. do 22. 8.) V vašem delu boste imeli precejšen uspeh. Deložni boste velikega moralnega zadoščenja. DEVICA (od 23. 8. do 22. 9.) Preizkušeni bosta vaša kritičnost in sposobnost. Ne nasledajte razpoloženju vašega okolja. TEHTNICA (od 23. 9. do 23. 10.) S svojimi poslovnimi uspehi boste spodbudili tudi druge. Nova simpatija, morda celo ljubezen. SKORPIJON (od 24. 10. do 22. 11.) Ne zavlačujte preveč z nekim delom, ker bi vam to škodovalo. Veliko zadoščenje v družini. STRELEC (od 23. 11. do 20. 12.) Imeli boste nekaj težav, tora le v jutranjih urah. Skušajte se nekoliko ostreji skrbti. KOZOROG (od 21. 12. do 20. 1.) Bodite previdni, ko govorite o svojih načrtih. Posvetite današnji večer sebi in svojem. VODNAR (od 21. 1. do 19. 2.) Braniti boste morali svoje stališče. Glede čustvenih zadev vse prav, kot še nikoli. RIBI (od 20. 2. do 20. 3.) Kar se tiče poslovnih zadev, bodite brez skrbi. Neka oseba išče vaše družbe. Pazite na zdravje.

Skrivnost izgubljenega škornja

Comic strip 'Skrivnost izgubljenega škornja' by Ciril Gale, featuring a character looking for a missing shoe.

IZBOR IZ DELA

»GASTARBAJTARJI« V ZRN

Čiščenje delavcev

V treh letih je dobra četrtina tujih delavcev zapustila ZR Nemčijo — Dela je dovolj, novih delavcev ni dovolj

BONN, septembra — Med 939.500 brezposelnimi je bilo konec avgusta v ZRN 77.300 tujih delavcev. Medtem ko je povprečje brezposelnosti pri 4,1 odstotka, je pri »gastarbajterjih« (le) pri 3,6 odstotka.

Tako pravi mesečno poročilo zveznega zavoda za delo v Nürnbergu. To bi torej pomenilo, da so tujih delavcev povprečno manj brezposelnosti kot domači, oziroma kot vsi skupaj. Slika mora seveda takoj popraviti z drugimi podatki. Odkar je bonnska vlada novembra 1973 zaprla meje za nove tuje, se je število zaposlenih zmanjšalo od blizu 2,5 na 1,93 milijona (zadnji podatki iz dec. 1975). Preko 600 tisoč ali dobra četrtina vseh je torej odšla v teh slabih treh letih iz zvezne republike Nemčije. Mnogo? Malo? Kakor kdo hoče razumeti.

Pa ne samo zato, ker jih je toliko opustilo upanje na ponovno zaposlitev. Kakor se morda že čudno sliši, je vendar res, da se mnogim značilnim »gastarbajterskim« policem pišejo vse boljše časi. Mnoge industrijske panoge namreč spet povečujejo proizvodnjo. Na prenekatih vzhodnih spet izpolnjujejo tiste stalne oglasne tablice »Wir stellen ein« (nudimo zaposlitev) s ključavničarji, varilci, strugarji in podobnimi poklici. Mnoga gradbeno podjetja z lučjo iščejo zidarje in tesarje, železokovce ali pomožne delavce. Ni jih.

Gradbeništvu je v najhujši krizi zmanjšalo število delavcev ponekod tudi za polovico in zdaj preprosto ni kos spet naraslim naročilom. Tuji delavci so dobrodošli tudi v gostinstvu in v rudarstvu. Meje pa ostanejo tesno zaprte. Bonn ne namerava pustiti nobeni teh panog, če poškoduje domače, nemške delavce, prekvalificiraje jih in jih zaposlite. Kdor od tujevc je preživel hude čase doslej, se lahko zdaj kar oddahne.

Zapletena brezposelnost

Številke sicer marsikaj nazorijo, le redko pa lahko povedo polno resnico. Resnica o »gastarbajterjih« v ZRN pa je tudi dvostranska. Za tiste, ki je na račun neusmiljene bitke za delovna mesta v zadnjih treh letih izgubili vsakdanji kruh, je resnica seveda na drugi strani. Morda so se mnogi tuji vse do konca to lažili in upali, da jim bo gospodarsko oživljanje spet prineslo zaposlitev, pa so izkoristili vse dvajset mesečnih nadomestil za brezposelnost. Le zelo redki teh so se danes tu.

Zlomci na udaru

Ampak tudi to ne pomeni, da tuji ne bodo še naprej izgubljali dela. Strukturna kriza zahodnonemškega gospodarstva se prav šele začne, mnoge proizvodnje veje bodo še doživljale zaporne pretrese in povsod tu bodo tuji delavci prvi na udaru.

Tudi če bi število tujih delavcev upadlo od skoraj 2,6 milijona v septembru 1973 na kakšnih 1,8 milijona konec letošnjega leta — torej za 800 tisoč ali blizu tretjino — bi to ne bilo niti približno enako temu, kar se z njimi dogaja v Avstriji, Švici ali Franciji.

(Ne)zazeleni tuji

Primerjajmo Zvezno republiko Nemčijo s sosednjo Švico ali Avstrijo, ali po svoje tudi s Francijo, je treba resnici na ljubo povedati, da se tu ni niti v kali pojavilo nič podobnega kot je (bila) v Švici Schwarzenbachova šovl-nistična akcija za »očiščenje« domovine od tujevc, ali brutni izgon skoraj polovice nepotrebnih »Fremdarbajterjev« iz Avstrije ali rasistični izpadi proti Alžircem po Franciji. Posamične usode so lahko še toliko bridke — do javne histrije proti tujem v ZRN le ni prišlo.

VEDNO MANJ ZDOMCEV

Table showing population trends for various countries from 1973 to 1975. Columns include 'ZDOMCI (v tisočih)' and 'ZMANJŠANJE V ODSOTKIH'. Rows list countries like GRKI, ITALJANI, JUGOSLOVANI, TURKI, ŠPANCI.

Zdomci na udaru

Primerjajmo Zvezno republiko Nemčijo s sosednjo Švico ali Avstrijo, ali po svoje tudi s Francijo, je treba resnici na ljubo povedati, da se tu ni niti v kali pojavilo nič podobnega kot je (bila) v Švici Schwarzenbachova šovl-nistična akcija za »očiščenje« domovine od tujevc, ali brutni izgon skoraj polovice nepotrebnih »Fremdarbajterjev« iz Avstrije ali rasistični izpadi proti Alžircem po Franciji. Posamične usode so lahko še toliko bridke — do javne histrije proti tujem v ZRN le ni prišlo.

ANTON RUPNIK

Cvetje za Babji Jar

OD NAŠEGA MOSKOVSKEGA DOPISNIKA

MOSKVA, 30. sept. — Včeraj je množica prebivalcev ukrajinske prestolnice prvič položila cvetje k nedavno zgrajenemu mogočnemu spomeniku na Babjem Jaru mestu ene izmed najhujših človeških tragedij zadnje vojne: tu so Nemci natanko pred 35 leti postrelili kakih 70 tisoč kijevskih Židov, starcev, otrok in žena, in jih vseprek zagrebli v veliko jamo.

Zdaj ne drži več tisti znani stih »Nad Babjim Jarom spomenika ni,« s katerim se začneja slovita pesnitve Jevgenija Jevtušenka, ki je svojčas dvigovala v ZSSR toliko prahu.

Na bronasti plošči spomenika je vklesano: »Tu so v letih 1941—1943 nemško-fašistični okupatorji postrelili nad 100.000 meščanov mesta Kijeva in vojnih ujetnikov. Spomenik namreč ni posvečen samo žrtvam stega strahotnega ponedeljka 29. septembra pred 35 leti, ampak vsem, ki so jih Nemci na Babjem Jaru pobili do konca okupacije septembra 1943.

V Babjem Jaru, veliki globeli v severnem delu Kijeva, (ki so jo pred 15 leti zastpali, potegnili čez cesto in zgradili okoli stanovanjsko naselje) je bilo dve stiri veliki nemško taborišče smrti. V njem je našlo smrt nad 100.000 komunistov, ilegalcev, zaveznih Kijevčanov, ujetih vojakov rdeče armade različnih narodnosti, Ukrajincev, Rusov, Poljakov, Židov, Belorusov in drugih.

Ko so Nemci septembra 1943 zapuščali Kijev, so v Babjem Jaru hoteli zabrisati sledi svojih grozodejstev in so začeli v velikih pehah zažigati ostanke tisočih žrtev. Tedaj je prišlo do vstaje 330 taboriščnikov, ki so delali pri pehah, in Nemci so se nad njimi strahotno maščevali. Rešilo se jih je v petnajst.

Zdaj nad Babjim Jarom naposled stoji mogoč spomenik, ki prikazuje nad Jarom omahujočih 11 velikih figur: spredaj je figura komunist-legalca, za njim je vojak stisnjenih pesti, ob njem zdravnik s svojim telesom staro, pa dekle, ki se sklanja nad svojim ljubljnim, mladenič, ki pada v jamo. Osrednja figura spomenika je mlada mati, simbol ne-premaganega življenja.

Včeraj, na 35. obletnico ustrelitve 70 tisoč kijevskih Židov, so po stopnicah, ki vodijo k spomeniku, stopali številni Kijevčani s cvetjem. Prišli so počastit spomin na žrtve, ki nenehno opozarjajo človeštvo, hkrati z nepreglednimi tisočimi žrtvi Buchenvalda, Auschwitza, Majdaneka in drugih taborišč smrti.

TIT DOBERŠEK

Carterjeva zvezda ugaša

Prednost demokratskega predsedniškega kandidata pred Fordom močno upada — Sedaj razmerje 46:40 - Preveč potovanj in manj razmišljanj

OD NAŠEGA NEWYORSKEGA DOPISNIKA

NEW YORK, septembra — Kaže, da zvezda Jimmyja Carterja ugaša tako hitro, kot je tudi zasijala. Od leta 1933 dalje, odkar v ZDA pred volitvami razpisujejo ankete med volilci, še noben predsedniški kandidat ni v teh anketah doživil takih vzponov in padcev kot georgijski guverner. Sredi julija so Gallup, Harty in Harris, raziskovalci javnega mnenja, dajali Carterju od 33 do 52 točk prednosti pred Fordom. Sredi avgusta se je 56 od stotih volilcev v anketah izreklo za demokratskega, 33 pa za republikanskega kandidata. Konec tega meseca pa je Carterjevo vodstvo pred Fordom sploh na razmerje 46:40.

»Eno samo mnenje volilcev je važno: tisto, ki ga bodo izrekli 2. novembra,« je rekel Gerald Ford takrat, ko je bil v prognozah prav pri dnu. Volilni štab ameriškega predsednika zdaj seveda čisto drugo oceno ocenjuje veljavo teh anket.

Tekmeča izvajata vsak svojo strategijo, vsak povsem drugačno. »Ford se zadovoljuje s tem, da prinese mizico na travnik pred Belo hišo in tam podpisuje kak zakon, pa da nastopi na televiziji,« zabavlja jo v Carterjevi okolici. Medtem pa demokratski kandidat prvi križem po ZDA in ima vsak dan po več govov, v katerih napada predsednika, češ da ne sme stopiti iz Bele hiše pred volitve. »Toliko potuje, da ne utegne« razmišljati, kaj naj pove,« se glasi ena izmed ocnj te strategije.

Jimmy Carter je po tve ocah nah žrtev lastnega besedenja. Na konvenciji v Madison Square Gardenu julija meseca v New Yorku so navdušeni demokrati povzdignili južnja iz Georgije in ga razglasili kot človeka, ki ponuja Ameriki drugačno prihodnost. Carterja so sprejeli kot izraz spremenejnega, naprednega in samozavestnega ameriškega juga.

Ta njihov novi človek je nastopil po osmih dolgih republikanskih letih, obremenjenih na domačem prizorišču z aferami v Washingtonu, na svetovnem pa z vietnamskim porazom. S te višave pa se je Carter v volilni kampanji spustil v prepire o obrobni in vsakdanjih temah. Kot trdijo, mu je škodovalo razpravljanje s katoliškimi škofi o splavu. Vtaknil se je v vprašanje, ali je treba novega direktorja FBI nagmati, zato ker je sprejel darila od podrejenih. Tudi Carterjevo razpravljanje o pohoti v taki reviji, kot je »Playboy«, ni prispevalo k ugledu voditelja, ki naj bi Ameriki prinesel boljše prihodnost. Zdaj pa je menda razjelz Texas, ker je pokojnega predsednika Johnsona opisoval kot lažnivca.

»Vladal nad demokratskimi pozivi, da je treba razumeti naloge brezposelnih, starih, bolnih, izčrpanih vsemest. Business je povsem na strani te ideologije.« Newyorška borza bo doživela padec vsaj za 150 poenov, če zmaga Carter,« napoveduje »Forbes Magazine«. Kot da bi potrdila to napoved, je borza živo reagirala na novice, da Carter v anketah drsi navzdol, in cene delnic družb so prvič po dolgem času presegle magično številko 1000 na indeksu Dow Jones.

Jimmy Carter v skladu s tradicijo demokratske stranke še naprej opisuje te republikanske politiko kot nečloveško, vendar se zdi, da protj demokratskim idejam o razorožitvi ameriškega prebivalstva.

V bistvu pa ostaja Fordova volilna strategija v tem, da v rastlinjaku pred Belo hišo podpisuje zakone. Težišče se je od postenja premaknilo na predsedniškovo vedenje.

Kar se postenja tiče, bi v petih tednih, kolikor je še do volitev, utegnili vznikniti novi problemi. Bela hiša priznava, da se je Gerald Ford čez vikende večkrat brezplačno mudil v letoviških nekaterih velikih družb, kjer je igral golf z osebnimi prijatelji. Večji problem se pa lahko izčim iz preiskave o finančni preteklosti volilnih kampanj kongresnega člana Geralda Forda. Močni »lobby« ameriške trgovske morarice se namreč jezi na predsednika, zato ker ni hotel podpisati zakona o obveznem prevozu dela uvozne nafte z ameriških ladjami. Ta »lobby« je svoj čas finančial Fordove kampanje za ponovno izvolitev v kongresu. Toda zdaj je ubral drugačne strune. »Če vam razkrijem, za kaj gre, bom dregnil voliv v sredino predsedniških volitev,« grozi v »Wall Street Journalu« eden izmed funkcionarjev tega »lobbija«.

Poleg škandalov in obrobnih tem, s katerimi tukajšnji časopisi slikajo kampanjo, pa so med tekmečema očitne tudi nekatere pomembnejše razlike, ki globlje posegajo v deljena ameriška mnenja o »državi blaginje«, ki jo pretresa gospodarska kriza.

Gerald Ford bolj ali manj gotovo računa, da ima za seboj Američane, ki že imajo delo in se zaradi krize predvsem boje, da ga ne bi izgubili. Njegov cilj je, prestrašiti »srednji razred«, češ da se bodo pod demokrati povečale subvencije revnim slojem in brezposelnim, kar je po trditvah republikanskega tabora glavni vzrok inflacije. Republikanci računajo, da bo strah srednjega razreda pred erozijo dohodkov pre-

je tudi sam zdvomil, ali mu bo njegova zgovornost v prid brezposelnim in revnejšim slojem prinesla dovolj glasov. To dvomljenje je zapisal nek komentator — Američane še naprej postavljajo pred izbiro: ali med povprečnostjo in upankom.

Ankete sicer še vedno dajejo prednost tekmeču demokratske stranke, vendar je ta prednost že zelo zelo uplahlila. Reklame na televiziji še vedno oznanjajo, da je Carter voditelj, ki objublja spremembo. Toda iz istih anket tudi sledi, da se mnogim Američanom te spremembe ne daje tolikanj pomembne, da bi šli zaradi njih na volitve. Kot pravi najnovejša prognoza, bo šlo na volišča nekaj manj kot 50 odstotkov vseh volitev, to je manj kot na katerikoli volitvah celo od 1828. leta dalje.

JIMMY CARTER: Manj odstotkov v anketah

Dragiša Bosković

Od našega moskovskega dopisnika

MOSKVA, oktobra — Letošnja dramatična bitka za kruh na sovjetskih poljih, v katero je partijsko vodstvo vpreglo orjaško tehniko, ji namenilo velikanska sredstva in jo podžigalo s serijo uradnih odlokov, je zdaj končana. Tolikšne ihlavosti in naglice sovjetska polja najbrž še niso okusila, ves čas se je zdelo, kot da gre za bitki ali ne biti. In marsikje je tako tudi v resnici bilo: v severnem Kazahstanu je nekako dva tedna po žetvi že zapadel prvi sneg...

Ko je bila letošnja žetev v polnem razmahu, smo obiskali dve izmed najbolj znanih sovjetskih žitorodnih središč, voroneško, ki je v osrčju slovitnega ruskega črnozolja, in poltavsko v osrčju ukrajinske žitnice. Tako v voroneški kot v ukrajinski žitnici so tarnali zaradi letošnjega izredno deževnega vremena, v obeh pa so si pravzaprav že oddahnili: letina kljub vsemu ne bo slaba, utegne biti celo nad pričakovani.

Bo letos 207 milijonov ton žita?

Nekaj kasneje so te optimistične napovedi potrdili v samem vrhu. Kmetijski minister Mesjac, mladi in energični kmetijski strokovnjak, ki ga je Brežnjev po odstranitvi dozdajšnjega ministra Poljanskega, krivega za lansko katastrofalno letino borih 140 milijonov ton žita, pritegnil s partijske dolžnosti v Kazahstanu (tam je bil Brežnjev sam pred 20 leti partijski sekretar), je v pogovoru z jugoslovanskimi novinarji omenil, da bi letina letos utegnila biti čez 200 milijonov ton. V zraku je celo obvisela natančna številka: 207 milijonov.

Govor Brežnjeva na sestanku kazahstanskega partijskega akтива v Alma Ati je preveval optimizem njegovega ministra, ni pa navajal števil. Kljub vsem težavam, je rekel, bo dežela letos imela zase dovolj žita. Vsekakor si bodo v ZSSR oddahnili. Poljanski slabi letini so namreč morali na Zahodu nakupiti velike količine žita in tako povečati primanjkljaj v trdni valuti.

V Voroneški in Poltavski oblasti smo o kmetijstvu govorili s partijskim sekretarjem. Takšen je pač običaj v ZSSR. Obilnostni sekretarji so namreč najbolj pristojne osebe za pogovor o slemerni stvari, ki se dotika na njihovem območju. So posebej na oblast, in to je čutili na vsakem koraku. Iz rokava stresajo najrazličnejše številke in podatke, znana jim je najmanjša podrobnost.

Kljub centralističnemu sistemu, kakršen obstaja v ZSSR, so oblasti pravzaprav mala države v državi in ljubosumno ohranjajo svojo »suverenost«. Sicer pa tudi so države, vsaj po raz-

Ugodna letina

Bitka končana, bojišča preorana

V Voroneški in Poltavski oblasti so žitna polja presegla pričakovanja

sežnostih. Voroneška oblast, denimo, meri 52.000 kv. km, torej toliko kot Belgija in Albanija skupaj, medtem ko meri Poltavška oblast blizu 29.000 kv. km, toliko kot Albanija. V prvi živi dva in pol milijona ljudi, v drugi 1,8 milijona, v prvi je 14 velikih mest (Voronež ima 800.000 prebivalcev), v drugi 13 (Poltava ima blizu 270.000 prebivalcev).

Voroneškega župana Ivana Razdejalina, pčletega 40-letnika, so nam predstavili kot svice gubernatorja oblasti, to je namestnika prvega sekretarja. Za svojo oblast v osrčju črnozemlja ruskega črnozolja je rekel, da je pretežno kmečka: več kot polovica ljudi, kar 1,3 milijona, jih živi na vasi. Oblast je pridelala letos približno 1,8 milijona ton žita. Nič manj pomembna tudi ni predelava sladkorja, ki ga porabijo v SZ, je voroneški.

Letos so bile v Voroneški oblasti hude težave zavoljo obilne moče. Pomlad se je tako kot drugod zakasnila za 15 do 20 dni, poletje pa je bilo deževno in dosti bolj hladno kot običajno. Sredi žetve je pomagala le hitra pritegnitev vseh ljudi in tehnik. Naposled so lahko rekli, da bo letina dobra, da bo žita dovolj v kaščah.

Človek, o katerem govorijo

Poltavski gubernator »viziroma prvi sekretar Fjodor Morgun je človek, o katerem v sovjetskih kmetijskih krogih večkrat govorijo. Kmetijski strokovnjak po izobrazbi je šel skozi najtežje univerze življenja v srednjeazijskih republikah, Kirgiziji in Kazahstanu. To so območja, kjer se je treba kmetovanja lotiti še zlasti intenzivno, orati ledine, namakati zemljo.

V času, ko je sovjetska mladina množično orala kazahstansko ledino, pred dvema desetletjema, je Morgun kot mladi kmetijski strokovnjak delal pod vodstvom tedanjega prvega se-

cretarja Kazahstana Brežnjeva. Verjetno si je tedaj pridobil tudi zdajšnji politični ugled. Hkrati se je proslavil s knjigo »Kruh in ljudje«, ki je bila že prevedena v tuje jezike.

Kot prvi sekretar pomembne Poltavške oblasti je Morgun vsekakor človek, ki ima pred sabo lepo politično prihodnost. Najbrž bomo o njem še dosti slišali. Porok za prihodnje politično napredovanje pa je seveda njegov uspeh v žitni letini. In letos je lahko poročal, da je ta »izpita« uspešno opravil. Tistega dne, ko smo odhajali, so nam pokazali brzojavko, ki jo je Morgun poslal s svojega letovanja na Jalti generalni sekretar Brežnjev. Čestital mu je k uspešni izpolnitvi zvečanih planskih obveznosti v proizvodnji žita, hkrati pa mu naročil, da poskrbi za razširitev površin ozimnega žita. O tem je Morgun tudi govoril na sestanku partijskega ak-tiva oblasti, na katerem so bili vsi predsedniki kolhozov in sovjhozov ter partijski funkcionarji.

Bržejnev je v Alma Ati priznal, da je ponekod prebivalstvo nezadovoljno z oskrbo mesa in mesnih izdelkov in da je zato treba do konca leta to stanje popraviti. Tudi Morgun nam je povedal o teh težavah. Medtem ko so lani prodali v oblasti 208.000 ton mesa, ga bodo letos le 190.000 ton. Vsa prejšnja leta je imela Poltavščina, sicer bogato živinorejsko območje, mesa veliko, v letos pa mesa in klobas ni mogoče kupiti zmeraj in toliko, kot bi kdo hotel,« je rekel Morgun.

Toda jeteni, je objubil Morgun, se stanje ugenje izboljšati. Letos so namreč pridelali dovolj živinske krme, toliko da jo bo za poldrugo leto, morda tudi za dve. Razlog je v tem, da so letos namesto ozimne pšenice poželi zvečinoma ječmen in druge industrijske kulture. Ozimna pšenica je namreč spomladl propadla v zemlji.

Dolgo sušno obdobje

Poltavška oblast se je morala tako kot Voroneška in marsikatera druga letos spopadati z velikimi težavami. Najprej je bilo dolgo obdobje suše. Od avgusta leta 1974 do maja 1975, torej 21 mesecov zapored na mnogih območjih Poltavščine ni padla niti kaplja dežja. Zima je bila zelo mrzla in brez snega. Ko je živo srebro že padlo do 21 stopinj pod ničlo, še vedno ni zapadel sneg. Površje zemlje se je uklenilo v trdo ledeno skorjo, ki se je obdržala neobičajno dolgo, 112 do 130 dni skupaj.

Tako je praktično propadla vsa ozimna pšenica. Od 550.000 ha ozimne pšenice jih je ostalo borih 124.000 ha, vse drugo so morali na pomlad na novo presejati. Na pomoč je prisločila država s semeni, gnojili in potrebnem tehniko. Na približno pol milijona hektarjih so posejali ječmen. Dozoreval je lepo, majske in junijske deževje mu je pomagalo. Dolgo deževje je žito seveda doobna namočilo. Večinoma je viaga znašala nad 20 in celo

30 odstotkov (normalna vlažnost je 13 do 17 odst.), zato ga je bilo treba izdatno sušiti, in kot nam je zagotovil Morgun, so ga večji del rešili.

Pridelek žita je bil v Poltavščini rekorden in sicer 34,2 stota na hektar. Toda še nikoli, je priznal Morgun, ni Poltavška oblast dobila toliko traktorjev, kombajnov, rezervnih delov za tehniko, semen in gnojil. Skratka, država je storila vse, da bi letošnja letina vendarle uspela kljub velikanskim neprilicam.

Za primerjavo je Morgun navedel rekordno letino iz leta 1973 (tedaj je ZSSR požela 222,5 milijonov ton). Na začetku žetve so tudi tedaj pridobili 32 stotov na hektar, na koncu pa le 22 do 25 stotov. Letos pa so imeli na voljo 1.200 kombajnov več kot tedaj in dobili so 100.000 ton več umetnih gnojil. Na poljih so delali novi, sodobni kombajni »Njiva« in »Kolos«.

Poltavski prvi sekretar si je zastavil nalogo, da bodo v treh do štirih letih dosegli pridelek 40 stotov na hektar. Zato pa bi namesto zdajšnjih 6 do 8 centov umetnih gnojil na hektar žita potrebovali 12 do 13 centov in na vsak kombajn naj bi ne prišlo 170 ha polja kot zdaj, ampak le 100 do 120 ha. Seveda pa bo najbrž treba poskrbeti tudi za gmožno plat. Kombajnisti letos niso zaslužili več kot leta 1973, je priznal Morgun, četudi so trdno garali. Zdaj, po končani žetvi, šele razmišljajo, da bi jim vendarle nekoliko popravili zaslužek z dodatnimi nagradami...

Proč s plugi

Poltavski prvi sekretar je znan sicer tudi kot velik propagandist nove metode površinskega obdelovanja zemlje. Polja obdelujejo brez običajnega obračanja zemlje s plugom, tako ohranjajo strnišče, ki zadržuje erozijski veter in vode. Ta metoda, ki ji Američani pravijo »minimalna obdelava«, se je že precej razširila v ZDA in Kanadi. V ZDA so namreč ugotovili, da erozija vetera in vode pobere kmetovalcem vsako leto po 3 milijarde ton visoko kakovostnega vrhnjega sloja zemlje, zato so začeli široko uvajati metodo »minimalne obdelave«.

V ZSSR so pred 10 leti začeli uvajati to metodo v Kazahstanu, ker je na prostiranih ravninah močno delovala erozija vetera. Pred leti je metoda površinskega obdelovanja zemlje zanesel iz Kazahstana v Poltavščino Morgun. Potrebne stroje in opremo je dobil iz Kazahstana, kjer je poprej delal. Pomagal mu je zdajšnji kmetijski minister Mesjac, s katerim sta se dobro poznala že v Kazahstanu.

Morgun je pri uvajanju nove metode naletel na hud odpor. Sam je povedal, da je bil leta 1963 v Kanadi, kjer so mu pokazali, kako se morejo prodrati z novo metodo, ker se ji stari rod upira. Pa so prišli mladi strokovnjaki in metoda se je v Kanadi

ščedalje bolj širila. Podobno je bilo tudi v Poltavščini, kjer so zmeraj orali s plugi, zato je bilo treba streljati odpor starih tradicij in navad.

»Ponekod smo prepričevali z besedo, drugod ni šlo drugače kot s prisilo,« priznava Morgun. Moral je odstraniti precej vodilnih ljudi po kolhozih, pomladiti vodilno osebo, da je lahko prodril z novo metodo. O tem smo se lahko tudi sami prepričali, saj smo srečali komaj 33-letno predsednico kolhoza »Boljaševik«, ki meri 7.320 ha (postala je predsednica pred 3 leti, ko se je moral posloviti stari predsednik, ki je imel zastarele poglede) in 30-letnega predsednika kolhoza »Gogolj«, ki meri dobrih 11.800 ha.

Pomaga mladi rod

Morgunovi mladi, strokovno izobraženi ljudje mu pomagajo uspešno širiti metodo površinskega obdelovanja zemlje. Zdaj večino zemlje obdelujejo tako in Morgun trdi, da so prav zato uspeli letno pridelati tolikšen pridelek. Nova metoda je, tako pravi, za 30 odstotkov bolj gospodarna, daje za 3 DO 5 odstotkov višji pridelek, manj je plevela, zlasti pa erozije tal.

Ko je nedavno prišel v Ukrajino kmetijski minister Mesjac, ga je Morgun povabil na sestanke. Sestala sta se na nekaj med Poltavsko in Harkovsko oblastjo. Na eni strani so bili harkovski, na drugi poltavski funkcionarji. Minister se je lahko na lastne oči prepričal, koliko boljše in kako ustovestnejše je poltavski pridelek, obdelan površinsko, od harkovskega, obdelanega s plugom.

Minister zdaj pripravlja dokument, ki bo terjal uvedbo nove metode tudi drugje, pravilno Morgun. Seveda pa bo treba hkrati izdelati čim več novih strojev za površinsko obdelovanje zemlje namesto dozdajšnjih plugov. Tovarne plugov se bodo morale preusmeriti za novo proizvodnjo, »sicer pa so (tako so ugotovili v Novosibirsku) povzročile sovjetskim polemjem več škode kot Kruppove tovarne...«

Voroneška in poltavška žitnica, ki smo ju imeli priložnost obiskati, sta nedvomno ogledala letošnjega stanja na sovjetskih poljih. Dober pridelek, o katerem zdaj govorijo, je bilo nujno treba doseči. Država ni skoparila s sredstvi, da bi nadoknadila tisto, kar je povzročila lamska katastrofalna letina, hkrati pa zagotovila tudi dober start v novo petletko. Fizični, denarni, politični, ideološki napori — vse je bilo vpršeno, da bi letos kmetijstvo položilo izpit.

Po veliki bitki so zdaj preorali bojišča. Površine ozimne pšenice so izdatno povečali. Za prihodnje leto, pravijo, ne marajo dovoliti novih neprilicnih preizkušenj. Verjetno so bile letošnje preveč drage.

Tit Doberšek

Več denarja kot projektov

Ameriške banke ugodno ocenjujejo jugoslovanski gospodarski položaj, zato naj bi nam dale več posojil

OD NASEGA NEWYORSKEGA DOPISNIKA

NEW YORK, 27. sept. — Jugoslavija je med prvimi na zelo skrčenem seznamu držav, katerim bi ameriške banke v letu 1976 rade odobrile več posojil. Tako je nedavno sporočilo ameriško finančno ministrstvo v svojem pregledu stanja in namenov ameriških bank. Po velikih izgubah v ekonomski krizi v letu 1974/75 in negotovni usodi velikih domačih in mednarodnih posojil so banke predmet okrepljene pozornosti. Washington jih namreč opozarja, naj bodo previdnejše. Po pregledu finančnega ministrstva bodo ameriške banke leta 1976 povečale posojila inozemstvu za 11 milijard dolarjev, kar je precejšnje zmanjšanje tega dela njihove dejavnosti glede na prejšnja leta, tudi krizna. Lani je porast teh posojil znašal 15 milijard, leta 1974 pa celo 26 milijard dolarjev. V pričetku leta so posojila, ki jih ta trenutek inozemski klienti dolgujejo ameriškim bankam, dosegla vsoto 100 milijard dolarjev.

Zasebne ameriške banke bi, kot izhaja iz pregleda finančnega ministrstva, seveda želele najti največ novih klientov v razvitih državah, predvsem v ZR Nemčiji, Japonski, Franciji in Španiji, vendar v teh državah, razen Španije ni večjega zanimanja za kredite. S stalnica ameriških bank se drugi del sveta samo izjemno ocenjujejo kot območja, kjer je mogoče brez tveganja vložiti več. Med temi izjemami je tudi Jugoslavija. Nekatere banke so pripravljene več posojil tudi Portugalski. Med vzhodnoevropskimi državami pa kot zaželene odjemalce navajajo samo Romunijo in Poljsko. Na skróčenem seznamu drugih držav v razvoju, za katere se leta 1976 zanimajo ameriške banke, so: Brazilija, Mehika, Južna Koreja, Tajvan, Filipini, Venezuela, Tajsk, Malezija in Singapur. Ob posebi opredivnostih bi bile banke pripravljene nekaj več posojil tudi Indoneziji in Argentini.

Vendar se ta denar daja. Obrestvi za dolgoročne kredite posojilodajalcev v razvitih državah padajo, za države v razvoju pa se dvigajo. Prve plačajo obresti, ki so

za 1,25% nad medbančno stopnjo v Londonu, za druge pa znašajo obresti 2, do 2,5% več od te stopnje. Slabštev povpraševanja znižuje obresti za kratkoročna posojila. Po pregledu finančnega ministrstva so te obresti za 0,5 do 1% nad medbančno stopnjo v Londonu za kredite, ki se odobravajo »prvovrstnim« dolžnikom.

Washington pritiska na banke, naj zmanjšajo izposojanje, ker očitno ne želi, da bi postala ameriška pozicija v velikih svetovnih razpravah o olajšanju odplačevanja dolgov držav v razvoju še bolj ranljiva.

Vendar so ameriške banke že precej angažirane. Od okoli 100 milijard dolarjev posojil je polovica odobrena državam v razvoju. Seveda zasebne ameriške banke ne gredo v manj razvite države, ker prevladuje znaten del bremena krize prevladuje na vse države v razvoju, se tudi nekateri zanesljivi in priljubljeni odjemalci ameriških bank med temi državami ne zdijo več dovolj zanesljivi.

Polozaj je protisloven: izgube in ameriška vlada opominjajo banke, naj bodo pozornejšje, banke pa imajo ogromna sredstva (okoli 180 milijard dolarjev), za katera bo treba najti odjemalce.

Problem je za ameriške banke še toliko večji, ker niti po drugem letu življenja ameriškega gospodarstva doma ne narašča povpraševanje po kreditih. Družba se izkoristi večje dobičke za večje lastno financiranje obnavljanja zalog, ne odločajo pa se še za povečanje investicij. Ta nepričakovani razvoj oživljanja ameriškega gospodarstva pomeni za banke manj kreditov. Krediti, ki so jih odobrile družbam, so danes za 5,3 milijarde dolarjev nižji kot v istem času lani. S tem pa je povezana tudi nepričakovana slabitev povpraševanja po potrošniških kreditih, pa tudi zmanjševanje prodaj, zaradi česar so analitiki gospodarskih gibanj pričeli razpravljati ali se ameriško gospodarstvo ponovno giblje proti zastoji ali gre le za premore v vzponu. DRAGISA BOSKOVIČ

Jeleni rukajo

BANJA LOKA, 27. sept. — Lov na jelene je na Kočevskem v polnem razmahu. Komaj se je dobro začela lovna sezona, že je v lovskih družinah na območju kočevske in ribniške občine padlo več lepih jelenov, med njimi tudi ta na fotografiji, ki ga je na domači njeni upitnici član lovške družine Banja Loka Andrej Beljan

(drugi z leve). Divjad dela na Kočevskem prav zdaj, jeseni, veliko škodo. Kmetje ponekod kar tekmujejo z divjadjo, kdo bo prej pospravil letino. Medvedje narede največ škode na njivah s koruzo. Jeleni pa kopoljejo in jedo tudi krompir. Upletni jelen na sliki je težak 160 kg in je bil pravi deseterak. Foto: Primc

V EVROPSKEM VRHU

Moč čistih oblik

Poudarek 10. mednarodne jubilejne zlatarske razstave v Celju je na designu — Največ plaket Miši Jelnikar

CELJE, 29. sept. — Ekspoziti letošnje 10. mednarodne jubilejne zlatarske razstave so na ogled v lapidariju Pokrajnskega muzeja v Celju. Obiskovalkam ob zlatem in srebrnem nakitu obstajata oko in dih, strastne zbirateljce prevzemajo značke in srebrniki, vsi obiskovalci pa se zaustavljajo ob svojstveno oblikovanih urah in okrasnem kamenju: mineralih, dragih in podrganih kamnih.

Na razstavi sodeluje okoli 200 oblikovalcev in proizvajalcev nakita iz domovine in tujine z namenom, da prikazuje nove oblike, in poudariti je treba, da domači oblikovalci ne zlostajo za tujiimi. Nasprotno, celo prehitujejo jih, o čemer priča tudi podeljene plakete. Teh je največ prejela Miša Jelnikar, oblikovalka ljubljanske ateljeja za zlatarstvo, tozda Zlatarne Celje.

Uspešna oblikovalka zlata in srebra

Visoka vitka, samozavestna in prijetna Miša Jelnikar je za zlatarstvom in srebrstvom oblikovateljica nakita. Diplomirana oblikovalka ateljeja za zlatarstvo, tozda Zlatarne Celje. Na razstavi je prejela zlato, dve srebrni in tri bronaste plakete. Dvoje od teh v lastni izvedbi: za prstan iz belega zlata in za prstan iz belega zlata in briljanti, ter štiri, ki jih je prejela kot oblikovalka ateljeja za zlatarstvo. Prav tako za prstan iz belega zlata in briljanti, za ogrlico iz ebenovine, za prstan in ovratnico iz zlata in oniks ter za zapetnico in prstan z srebra in ebenovine. Oblike njenih unikatov so gladke in nevisljive, lepe za izbrusen okus poznavalca in ne za široko potrošnjo. »To je tako kot v trgovini s čevlji« komentira. »Zenska občuduje lepo oblikovan čevlji v izložbi, ko ga obuje pa ugotovi, da se ji ne pada. Odloči se za drugače, slabše oblikovanega, ki ji pristojno.« Podobno se dogaja tistim, ki si natančno nje nakit, ga občudujejo, potem pa samokritično ugotavljajo, da so

premahne za velike, čiste oblike in se morajo zadovoljiti z manj opaznimi.

»V oblikovanju ni konca možnosti.« trdi Miša Jelnikar in upa, »saj se menjata čas in moda, z njima pa oblike nakita.« Na pripombo o uporabnosti prevč svojstvenih oblik, na primer prstanov, ki jih že težko imenujemo prstane, saj so bili na razstavi opazni tudi taki, ki bi bolj kot na roko, sodili na polico za poprestritev zbirke neobičajnega nakita, je odvrnila: »Nakit se že zelo oddaljuje od uporabnosti, vsaj v tujini ga je že več kot 50 odstotkov takega, ob katerem bi se večina ljubiteljev vprašala: Kako bom navlekla še rokavico na to? In ostala goloroka, ali pa prstan na taktilna na prst čez rokavico.«

Naj... zlatarska razstava

Med razstavljenimi predmeti prevladujejo v glavnem unikati, razliko v sredstvih v njihovo oblikovanje pa krijejo serijski izdelki, za katere se odloča večina kupcev. Jože Kodre, na delovnem mestu koordinatorski maloprodajec pri Zlatarni Celje, je dejal: »Ta zlatarska razstava je pravi šifron najboljših in najuspešnejših in trenutno tudi edina v Jugoslaviji, uspešno pa se tudi uvršča v vse podobne razstave, ki so trenutno v Evropi. Njen poudarek je na designu, medtem ko so druge zlatarske razstave predvsem komercialne z izdelki za široko potrošnjo.«

DAN

Berite revijo

BRIGITA ANZELC

101 s tremi vrati

Proizvodnjo nove školjke bodo delno financirali delavci sami — Model 102 na naših cestah v začetku 1979?

OD NASEGA BEOGRADSKEGA DOPISNIKA

BEOGRAD, 28. sept. — Delavci TOZD Karoserije, enega največjih v zavodih Crvena zastava, so se na referendumu odločili, da bodo iz osebnih dohodkov izločili del denarja za izdelavo nove školjke za avtomobil zastava 101 s tremi vrati.

Skupno naj bi vložili v ta projekt 23 milijonov dinarjev. Denar bo prispevalo nad 2000 zaposlenih. Delavci so izrazili tudi pripravljenost, da bi vložili 8 milijonov dinarjev za nakup naprav, s katerimi bi filtrirali barve v proizvodnjo avtomobilov. V naslednjih petih letih bo kragujevška tovarna avtomobilov vložila v razvoj proizvodnje 8 milijard 400 milijonov dinarjev. Okoli 100 milijonov dinarjev bo namenjenih za razširitev kovačnice in

orodjarne. Leta 1980 naj bi v največji jugoslovanski tovarni avtomobilov izdelali 225.000 osebnih ter okoli 18.000 gospodarskih in dostavnih vozil. Izbor v proizvodnji osebnih avtomobilov nameravajo razširiti tudi z modelom zastava 102, ki naj bi na jugoslovanske ceste prišel v začetku leta 1979. Celotne investicije v proizvodnjo tega novega avtomobila naj bi znašale milijardo 800 milijonov dinarjev.

Pred nekaj meseci je tovarna začela uporabljati nova zaščitna sredstva, ki varujejo kovinske dele karoserije pred rjo. Čeprav ta sredstva že uporabljajo, kupci Zastavinih vozil s tem doslej še niso bili seznanjeni. Letošnji izvoz je bil večji od lanskega, leta 1977 pa na meravajo izvoziti 24% več vozil kot letos. Zastava 101 bi v 8 evropskih držav lahko izvozili še več, ko ne bi bilo domače povpraševanje po tem avtomobilu tako veliko.

Kragujevski proizvajalec avtomobilov je zadovoljivo s sodelovanjem s sovjetsko ter poljsko avtomobilsko industrijo. Čeprav s to kooperacijo nič ne zasluži, lahko zaradi nje poveča serije in izboljša gospodarnost proizvodnje.

Letos so doslej izdelali 4338 avtomobilov manj, kot so predvidevali, zato ker jim je primanjkovalo motorjev. Zaloge motorjev zdaj zadoščajo za enodnevno proizvodnjo in vsak zastoj v njihovi dobavi lahko ponovno zavre montažo avtomobilov.

SLOBODAN DUKIČ

»Radost Evrope« v Beogradu

BEOGRAD, 30. sept. (Tanjug) — V okviru svetovnega tedna otroka bo v Beogradu med 3. in 7. oktobrom srečanje pionirjev na kulturno-umetniških manifestacijah pod naslovom »Radost Evrope«, katerega cilj je zblizanje in prijateljstvo otrok vse Evrope. Na tem srečanju bodo sodelovali pionirji iz Avstrije, Bolgarije, Italije, Nemške demokratične republike, Norveške, Poljske, Romunije, ZR Nemčije, Sovjetske zveze, Čehoslovaške in Finske. Vsi bodo gosti organizatorja srečanja — Doma pionirjev Beograd in učencev beograjskih osnovnih šol. Gosti, pionirji, bodo sodelovali na številnih mestnih prireditvah, na »srečanjih prijateljstev«. Na osrednjem srečanju 5. oktobra v domu Pionir se bo sestalo okoli 1000 pionirjev, prireditve pa bo prenašala tudi TV.

zacija, kot je na primer lokalni vodovod, vidi vodnogospodarsko politiko na določenem območju? Po mnenju razpravljalca bi morale vse dejavnosti, ki imajo kakršno koli zvezo z vodami na krasu, delati po poprejšnjih dogovorih in voditi skupno politiko, sredstva za raziskavo voda pa bi bilo treba združiti in se lotevati raziskav večjega ozemlja, pod površjem katerega se pretakajo kraški potoki. Tudi inž. Tone Nosan iz ljubljanskega geološkega zavoda je enakega mnenja: potrebno bi bilo še bolj sistematično raziskovati hidrologijo krasa ter iskati vodo blizu naselij, kjer je zdaj najpotrebnejša.

Razvoj naselij in gospodarstva, ki je dokaj močan tudi na slovenskem krasu, pa naj bi šlo za Dolenjsko in Primorsko, terja po besedah inž. Milana Arčona iz Zveze vodnih skupnosti Slovenije vedno več zdrave vode, glede katere pa je vsaj primorska in notranjska kraška zemlja še v primanjljaju. Tako je še precej prebivalcev odvisno od kapnice in vodnjakov, kajti doslej zajeti viri ne zadoščajo.

Prosta industrijska cona pri Sezani in urbanizacija, ki je s takšno cono nujno povezana, bosta zahtevali od vodnogospodarstvenikov veliko vode. Zdaj živi na območju razširjenega klasičnega Krasa med Koprno, Sezano, Postojno in Pivko nekako 100.000 prebivalcev, ki bodo — skupaj s pristrastkom — leta 2000 potrošili nekaj več kot 1.500 litrov vode na sekundo, sedanjim vodovodi pa ne zadoščajo niti za redno oskrbo sedanjih potreb. Vendar se krasoslovci (kot je dejal znan speleolog in profesor na oddelku za geografijo ljubljanske filozofske fakultete dr. Ivan Gams) skupaj s vodostrovi naši takšno količino zdrave vode na enem samem kraju: izviri Malni na zgornjem robu Planinskega polja lahko dajejo tolikšno količino pitne vode. Inž. Arčon je dejal,

Sledenje podzemljskih voda

Surovina kraške zemlje

Podzemlju bodo vzeli skrito dragocenost

da bo na tem delu krasa voda dovolj, ko bodo zajeli izviri Padež in izkoristili Malne; ta kombinacija bo dajala dovolj vode. Ob tem je poudaril, da voda nikakor ne bo smela zavirati razvoja tega dela naše republike.

Prof. dr. Gams je dejal, da bi morali urbanisti povedati, koliko vode potrebuje predel za normalen razvoj, znanstveniki pa bi pokrajino raziskali, našli vodo in dali svoje predloge o njenem izkoriščanju. »Speleologi«, je dejal, »so že zdavnaj ugotovili, koliko vode lahko daje Malenščina in kakšna je njena kakovost ter kako bi bilo najsmotrneje izkoristiti ta vir. Vendar operativna ni poslušala njihovih nasvetov in je naša menda cenejša, vendar mnogo slabšo možnost.« Enako kot drugi razpravljalci se je zavzel za boljše sodelovanje med znanostjo in operativno.

Dr. Peter Habič z inštituta za raziskovanje krasa pri SAZU v Postojni meni, da bi morali smotno orga-

nizirati raziskave v kraški naravi ter jih razdeliti na temeljne in konkretne. V obeh primerih naj bi bile preiskave kompletnejše in po najmožnejših načelih Dopolnil ga je inž. Marko Breznik s fakultete za arhitekturo, gradbeništvo in geodezijo, ki je dejal, naj bi s temeljnimi raziskavami najprej ugotovili smer podzemnega toka kraške reke, pri čemer bi morala geofizika odigrati svojo vlogo. Prepračan je, da do strokovnjaki z ustreznih področij že marsikaj storili, vendar pogosto ni bilo pravih rezultatov, ker je včasih v odločilnih trenutkih zmanjkalo denarnih sredstev. Ko bi bilo to delo opravljeno, naj bi se lotili uporabnih raziskav. Rezultat tega naj bi bil najti v že znanem podzemlju najugodnejši prostor, kjer bi to vodo zajeli in jo vželi iz podzemlja, kar bi bila naloga tehnikov. Prav tako bi morali strokovnjaki, ki dobro poznajo kras, svetovati tehnikom, katera kraška polja bi bilo smotno zajeziti (če bi jih bilo sploh mogo-

Veliko zastopstvo

Za mednarodno razstavo »Sodobna elektronika«, ki bo na GR, je prijavljenih kar 370 razstavljalcev iz 22 držav

LJUBLJANA, 28. sept. — V ponedeljek, 4. oktobra, bodo popoldne na Gospodarskem razstavišču v Ljubljani že trindvajseti odprli mednarodno razstavo »Sodobna elektronika«. Doslej je sodelovanje na njej prijavilo že 370 razstavljalcev iz 22 držav. Med tujimi so najšteviljeje zastopani razstavljalci iz ZR Nemčije, ZDA, Avstrije, Velike Britanije in Švice, s svojimi najnovejšimi dosežki se bo na razstavi predstavilo okrog 80 proizvajalcev iz naše države.

Iz prjav tujih in domačih razstavljalcev, ki bodo zasedli vseh 12 tisoč kvadratnih metrov razpoložljivega razstavnega prostora, je mogoče razbrati, da bo na letošnji razstavi dan močan poudarek zlasti sestavnim delom elektronskih naprav in materialom zanje, telekomunikacijskim napravam, izdelkom profesionalne elektronike in avtomatizacije, novostim s področja merilne tehnike in računalništva. Za najširši krog obiskovalcev razstave pa bodo seveda zanimive dokaj številne novosti s področja zabavne elektronike. Na današnji tiskovni konferenci na Gospodarskem razstavišču so že napovedali nekatere novosti, ki jih bodo predstavili nekateri tuji in naši proizvajalci: nove elektronske števec, mikrovalovne frekvenčne števec, mikrovalovne lokatorje napak, različne mikroprocesorje, merilnike izolacije in podobno. Se posebej velja omeniti novost iz ljubljanskega inštituta »Jožef Stefan« — avtomatsko ekološko postajo z mikroračunalnikom, ki omogoča neprekinjeno merjenje, prenos in sprotno obdelavo različnih podatkov o kakovosti zraka in voda.

V okviru razstave bodo tudi že tradicionalna strokovna posvetovanja, ki jih organizira Elektrotehniška zveza Slovenije v sodelovanju z jugoslovanskim komitejem za elektroniko, telekomunikacije, avtomatizacijo in nukleoniko in regionalnim odborom Jugoslovanskega komiteja za elektricne meritve. Na 10. jugoslovanskem simpoziju o telekomunikacijah bodo naši strokovnjaki v več kot 40 referatih prikazali dosežke naših proizvajalcev telekomunikacijske opreme; 45 referatov pa bo obravnavalo gradnjo in vzdrževanje telekomunikacijskega omrežja ter stanje in perspektivni razvoj komuta-

cijskih vozlišč v svetu in pri nas. 12. jugoslovanski simpozij o elektronskih sestavnih delih in materialih bo z okrog 30 prijavljenimi referati dal poseben poudarek protizvodnji profesionalnih sestavnih delov in materialov zanje. Na drugem seminarju o uporabi mikroprocesorjev v merilnih napravah pa bodo naši in tuji strokovnjaki v 10 referatih seznanili udeležence z novimi sistemskimi rešitvami pri razvoju ter gradnji merilne opreme z vgrajenimi mikroprocesorji.

ZDRAVKO STEFANIČ

Nepravi Vuk

Propadla znanstveno-fantastična ideja — Prevara z glasom Vuka

Na valovih radia Beograd bi se moralo 19. septembra letos, takoj po prenosu s tradicionalnega zbora v Tršciu, rojstnem kraju reformatorja in tvorca ljudske jezika Vuka Karadžića, zgoditi nekaj, kar je še najbolj podobno uresničitvi kake znanstvenofantastične ideje. Po večmesečnem delu japonskih strokovnjakov na čelu z dr. Suzukijem in s pomočjo, kot smo zvedeli, zelo zapletenih naprav, računalnikov in drugih, po preračunavanju obsega glave našega Vuka, po merjenju in primerjanju dolžine nosu, oblike spodnje čeljusti, in kdove česa vsega še — so sestavili program računalnika, ki naj bi oživil glas velikega človeka. In res se je med 14. in 15. uro objavljenega dne skozi ster razširil glas, o katerem so mnogim poslušalcem rekli, da je Vukov. Zal pa je bilo v tem glasu poleg spremljevalnih šumov, ki so pri delu tako zapletenih naprav nezogibni, nekaj, kar je vedeložljivo ljudstvo občutilo kot hladno prho. Vukov glas je bil tako starčevski, tako se je tresel in zvenel tako tanko, da ljudstvo ni moglo verjeti dolgo praznovanemu čudežu in je zmanjeval z glavo pripomnilo, da glas našega Vuka, če že nič drugega, gotovo ni bil tako onemogoče, tako droben. Kmalu nato so se v časnikih pojavile stavke kvalificiranih strokovnjakov, zgodovinarjev, razčlenjevalcev Vukove zapuščine in del, ki so na podlagi potrjenih zgodovinskih podatkov dokazovali, da je imel Vuk globok, lep, močan glas.

Verjetno bi se vse skupaj sčasoma v miru poleglo nesrečni glas bi zatoni v pozabo, ko ne bi v nedeljo na valovih beograjske radijske postaje studio B prebral pisma enega izmed mnogih častilcev Vukovega dela, Dušana Anastasijevića, radiomehanika elektronske industrije Pionir iz Beograda.

V svojem pismu pravi obdonesno tole: »Ker so rekli, da je prve besede, baje, spregovoril Vuk, sem domneval, da so v resnici posneli kak-tuj glas z besedilom ki naj bi bilo Vukovo, vendar sam z nekoliko povečano hitrostjo, in da so nam tak trak poslali v Jugoslavijo. Celotno oddajo sem posnel na magnetofon, potem pa sem zavrtel trak nazaj in znova prisluhnil domnevemu glasu Vuka Karadžića. S prstom sem nekoliko zdrževal trak in dobil glas nikogar drugega kot — znanega dramskega umetnika Ljube Tadića. Naslednje dne sem zvedel, da je dr. Suzuki pred časom zaprosil za besedilo v srbscini, da bi njegova zapletena naprava lahko spremenila japonski jezik v našega. To besedilo je prebral Ljuba Tadić in posnetek z njegovim glasom so poslali na Japonsko.«

Po tem pismu so ljudje v »studiju B« zavrteli poslušalca naprej glas domnevne Vuka Karadžića, ki ga je sintetično izdelal japonski znanstvenik, potem pa gaistu posnetek, le da za četrtino počasneje kot prej. In glej, res smo vsi prepoznali glas Ljube Tadića. Uradnih komentarjev o tem najnovejšem obratu še ni. Neuradno pa je vsem, lahko rečem, odlegel, ker zdaj nihče več ne misli, da je tisti starčevski, drhteči in nemožni glas — glas našega Vuka. O tem, kako po nesrečnem je bila misel da naj bi po Mona Lisi (prvem dosežku, s katerim je japonski znanstvenik zbudil v svetu pozornost) s sintetičnim glasom spregovoril velikan jugoslovanske zgodovine, za zdaj vsi molčijo. Morda je priokus, ki je ostal marsikomu po tem eksperimentu, dovolj neprijeten, da komentarija sploh ne bo.

FEDJA ZIMIC

Prebivalci krasa natančno vedo, kaj pomeni pomanjkanje vode. Čeprav je pade dovolj na njihovo sicer skopo zemljo, je ne morejo zadržati niti oni niti zemlja, ki jih preživlja: skozi kraške kamnine sproti odtoka v podzemlje, kjer si je izdelala dvorane in kanale. Tam pod nogami Notranjcev in Dolenjcev, Krasčevcev in Primorčev je je dovolj, le priti bi bilo treba do nje in jo vzeti zemlji.

Na Bledu je bil te dni tretji mednarodni simpozij o sledenju podzemskih voda, na katerem so proučili rezultate lanskoletnega sledilnega poskusa v porečju Ljubljaničice, ko so hkrati vrgli v enajst kraških ponornic dvanajst različnih barvil. Zvedeti so nameravali, kam in v kakšnih količinah tečejo ponorne vode in čez koliko časa spet pritečejo na dan, ob tem pa so dobili še nekatera nova spoznanja o kraških vodah in njih sledenju.

Podpredsednik Slovenske akademije je znanosti in umetnosti akademik dr. inž. Anton Kuhelj je dejal, da je vredna celo najpomembnejša surovina zemlje. Kako ne bi storili vsega, da bi to dragoceno surovino vzeli zemlji, ko vendar vemo, da jo je dovolj v njej! Na to dragocenost so doslej gledali znanstveniki z različnih področij z različnimi očmi, nikoli doslej pa se niso dogovorili, kaj bi morala vsaka napolevna posebej storiti, da bi bilo zadovoljeno vsem pogojem življenja in gospodarjenja na kraški zemlji. Kot je poudaril predstavnik izvršnega sveta občine Horvati, je vsaka vodna organizacija delala skoraj izključno v svojem lokalnem obsegu, pač po svojih najboljših zmoglostih in kolikor je bila kadrovske sposobna. Ali mar lahko komunalna organi-

zacija, kot je na primer lokalni vodovod, vidi vodnogospodarsko politiko na določenem območju? Po mnenju razpravljalca bi morale vse dejavnosti, ki imajo kakršno koli zvezo z vodami na krasu, delati po poprejšnjih dogovorih in voditi skupno politiko, sredstva za raziskavo voda pa bi bilo treba združiti in se lotevati raziskav večjega ozemlja, pod površjem katerega se pretakajo kraški potoki. Tudi inž. Tone Nosan iz ljubljanskega geološkega zavoda je enakega mnenja: potrebno bi bilo še bolj sistematično raziskovati hidrologijo krasa ter iskati vodo blizu naselij, kjer je zdaj najpotrebnejša.

Razvoj naselij in gospodarstva, ki je dokaj močan tudi na slovenskem krasu, pa naj bi šlo za Dolenjsko in Primorsko, terja po besedah inž. Milana Arčona iz Zveze vodnih skupnosti Slovenije vedno več zdrave vode, glede katere pa je vsaj primorska in notranjska kraška zemlja še v primanjljaju. Tako je še precej prebivalcev odvisno od kapnice in vodnjakov, kajti doslej zajeti viri ne zadoščajo.

Prosta industrijska cona pri Sezani in urbanizacija, ki je s takšno cono nujno povezana, bosta zahtevali od vodnogospodarstvenikov veliko vode. Zdaj živi na območju razširjenega klasičnega Krasa med Koprno, Sezano, Postojno in Pivko nekako 100.000 prebivalcev, ki bodo — skupaj s pristrastkom — leta 2000 potrošili nekaj več kot 1.500 litrov vode na sekundo, sedanjim vodovodi pa ne zadoščajo niti za redno oskrbo sedanjih potreb. Vendar se krasoslovci (kot je dejal znan speleolog in profesor na oddelku za geografijo ljubljanske filozofske fakultete dr. Ivan Gams) skupaj s vodostrovi naši takšno količino zdrave vode na enem samem kraju: izviri Malni na zgornjem robu Planinskega polja lahko dajejo tolikšno količino pitne vode. Inž. Arčon je dejal,

če brez prevelikih stroškov in z zadovoljivim uspehom), da bi na kraju samem dobili vodo za vsak letni čas in da bi se tako povečale nizke vode Save. (»Če bi zajeli Cerkljsko jezero«, je dejal, »bi voda v njem sicer nihala za nekako deset metrov, kar pa sploh ne bi bilo katastrofalno. V tujini sem videl akumulacijska jezera, katerih gladina je še bolj nihala, vendar so se lastniki hiš ob njih prav prijetno počutili in jih to očitno sploh ni motilo.«)

Čeprav se zdi kraška pokrajina na prvi pogled popolnoma drug svet, kot je tisti, po katerem tečejo površinske reke, kraško porečje Ljubljaničice še kako vpliva na vodo, ki izvira na Vrhniku in ki jo poznamo pod imenom Ljubljaničica. Inž. Janez Kokol iz ljubljanskega Vodnogospodarskega podjetja je prepričan: Ključ za rešitev problema Ljubljaničice ni na njenem površinskem toku, temveč na njenem kraškem območju. »Potrebe po hladni vodi«, je dejal, »že zdavnaj presega sedanje znane zmogljivosti, v prihodnje pa bo ta primanjkljaj še večji. Na slovenski obali morja je zdaj primanjkuje pitne vode in je bo še bolj — nedaleč od tod pa reče pod zemljo Notranjska Reka. Če želimo, da se bo tudi na temu delu krasa kmetijski razvoj in da kmetje ne bodo bežali s suhe zemlje, jim bo treba dati vodo, zdaj še skrito pod površino. In če nam je kaj do političnega razvoja Slovenije, je treba dati tudi kraškim mestom in mestecem vsaj nekaj pogojev za razvoj, od teh pa je eden izmed osnovnih dobra voda.«

Uravnotežen razvoj Slovenije je ena od pomembnih nalog načrtovalcev in gospodarstvenikov. Vendar se zdaj republika zaradi vrste okolnosti razvija, je dejal Milan Naprudnik iz Zavoda SRS za družbeno planiranje, dokaj neuravnoteženo. »Če ne bomo kaj ukrenili«, je izrazil prepričanje,

»bo ostal precejšen del Slovenije prazen, ker se bodo prebivalci iz njega izselili. Kraška območja bi bila v primeru prva na vrsti, če ne bomo njenim prebivalcem omogočili življenjskih pogojev, med katerimi je voda na prvem mestu.«

Hkrati s preskrbo vode je treba posebej na krasu poskrbeti tudi za odplake, kajti odpadne vode povzročajo na taki zemlji še večjo škodo kot drugod. Ksenija Grum iz Zveze vodnih skupnosti Slovenije je povedala znano resnico: kraške vode nimajo samo čistilne sposobnosti; v podzemlju se včasih usedejo, visoka voda pa jih pogosto čez dolgo časa spet prinese na dan — in pri tem včasih sploh ne vemo, od kod je po podzemskih poteh prišla onesnažena voda. Vsaka odplaka s krasa pride slej ko prej v podtalnico, vrtače, ki jih ponekod uporabljajo za smetišča, pa se ob deževju spremenijo v jezera umazanije. Zato bi morali vse odpadne vode že očistene spustiti skozi čistilne naprave na prostio, stopnja čiščenja pa bi morala biti na krasu še precej večja kot je drugod.

Blejski pogovor o urbanizaciji notranjskega in primorskega krasa je bil v svojih sklepih dokaj konkreten: da bodo odslej temeljne raziskave osnova za uporabne, pri čemer bo treba najresnejše razmišljati o akumulacijah nekaterih kraških polj; da je treba pri novih preiskavah upoštevati vse dosežene izkušnje in usklajevati najrazličnejše interese; da je Zveza vodnih skupnosti Slovenije koordinatorski inštitut, ki se ukvarja s krasom; da je treba pri vseh načrtih dosledno izvajati policentrični sistem razvoja republike, pri tem pa upoštevati naloge in mednarodne obveznosti o energetski izbiri tal; da bo treba v najbližji prihodnosti organizirati simpozij o vseh dosežanih spoznanjih o krasu. Marjan Raztresen

SPORT SPORT SPORT

BOKS
NENADNA ODLOČITEV
ALI NE BO VEČ BOKSAL

NOGOMET
V POKALU PRVAKOV
Torino v 2. kolu proti Borussia

ZÜRICH, 1. — Danes so v Zürichu izrebrali nasprotnike za 2. kolo evropskih nogometnih pokalov.

Pokal prvakov
OSMINA FINALA
Torino (It.) — Borussia (ZRN)

Pokal pokalov
OSMINA FINALA
Atletico (Sp.) — Hajduk (Jug.)

Pokal UEFA
ŠESTINAJSTINA FINALA
Milan (It.) — Akademik (Bol.)

Ob priliki rojstva sina
MAKSIMILJANA
izreka SD Zarja svojemu nogometašu Janku Grgiču in družici Mirjam iskrene čestitke

ATLETIKA
VČERAJ V TRSTU

Poprečni dosežki naših atletov

Druškovič in Maver dosegla nov osebni rekord

Na stadionu pri Sv. Soboti je bila večeraj na sporedu deveta preizkušnja trofeje «pomlad» za najmlajše atlete.

ŽSSDI priredi danes, v soboto, 2. 10., in jutri, v nedeljo, 3. 10., na stadionu «Prvi maj» v Trstu prvi

PREGLEDNI TRENING

izbranih košarkarjev letnika 1958 in 1959. Igralci bodo v dveh dneh opravili štiri treninge.

KONTOVEL
Igor Lukša
Valter Ukmar
Igor Košuta

POJET
Ivan Štobar
Rudi Tavčar
Vinko Kalin

BOR
Peter Zerjal
Franko Perko
Sergij Parovel

DOM GORICA
Marko Čubelj
Flavij Terčič

POKAL VZHOD-ZAHOD JADRANA

Po zmagi nad beneškim Canonom Tržačani osvojili prvo mesto

Rečani visoko premagali skromno Industromontažo iz Zagreba - Malo gledalcev

Predzadnji turnir košarkarske manifestacije za «Pokal Vzhod - Zahod Jadrana» se je zaključil v četrtak zvečer z zmago domače peterke Pallacanestro.

Tudi v tem drugem dnevu je bil odziv občinstva bolj skromen (približno 600 gledalcev, med katerimi tudi jugoslovanski konzul v Trstu Kovachič).

FINALE ZA 1. MESTO
Pall. Trieste — Canon 69:64 (33:35)

PALLACANESTRO TRIESTE: Gugliotta 11 (3:4), Pirovano 8, Oeser 10, Meneghel 8, Pozzocco 4, Ritossa, Baiguerra 13 (3:5), Scolini, Jacuzzo, De Vries 15 (5:11).

CANON BENETKE: La Corte 8 (2:2), Ceron, Tavasani 10 (2:3), Puiatti, Carraro 20 (2:4), Dordei 4 (2:2), Pieric 5 (1:3), Rigo 4, Barbazza 13 (1:1), Grattioni.

SODNIKA: Verh in Mogorovich (Trst).
PROSTI METI: Pall. TS 13:22; Canon 10:15.

OSEBNE NAPAKE: Pall TS 17, Canon 21.
PON: Meneghel (26'), Dordei (30'), Barbazza (37').

TEHNIČNE NAPAKE: Meneghel in Zorzi.
IZKLJUČEN: Lombardi.

Tudi v sklepnem srečanju je beneški Canon igral brez svojih dveh najboljših košarkarjev, to je brez Američana Suttleja in Gorghetta.

Tekma je bila izredno razburljiva, saj sta morala sodnika dosoditi tudi več tehničnih napak, da sta lahko izpeljala tekmo do konca.

KONČNI VRSTNI RED
1. Pallacanestro Trieste
2. Canon Benetke
3. Kvarner Reka
4. Industromontaža Zagreb

FINALE ZA 3. MESTO
Kvarner — Industromontaža 101:79 (44:35)

KVARNER REKA: Kurelič 14, Pilepić 12 (4:7), Plečaš 2 (2:2), Mišičević 12, Maslak 9 (3:4), Grabovac 17 (3:4), Ercegović 13 (1:5), Fajdetić 8 (2:2), Jugo 12 (2:4), Ključar 2 (2:2).

INDUSTROMONTAŽA ZAGREB: Vanjak 29 (1:1), Kavedja 2 (2:3), Kauzarić 10, Buva 4 (2:2), Zrnić 6 (0:3), Miholić, Štimac 4 (2:2), Marčelja 6 (2:3), Nikolić 6 (0:1), Mandić 12 (4:5).

SODNIKA: Baracetti (Pordenon) in Allegretto (Trst).
PROSTI METI: Kvarner 19:30; Industromontaža 13:20.

KOLESARSTVO JUTRI ZJUTRAJ

Na krožni progi v Dolini 4. pokal Adrie za veterane

Tudi Adriini kolesarji se bodo, verjetno, potegovali za visoko uvrstitev

Lonjerski športni delavci bodo jutri priredili na krožni progi v Dolini kolesarsko dirko veteranov za 4. pokal Adrie, ki bo veljala kot tretja preizkušnja za doletitev letošnje trofeje veteranov.

Start dirke bo ob 9.30 izpred občinske hiše v Dolini, proga pa bo naslednja: Dolina - Domjo - tovarna Velikih motorjev - Dolina, ki jo bodo morali kolesarji prevoziti petnajstkrat, nakar se bodo podali proti cilju, ki bo postavljen na cesti proti Prebenegu, v višini občinske pralnice. Celotna dolžina proge bi morala znašati okrog 65 km.

Lonjerski predstavniki Maver, Macarol, Marušič in Bonanno imajo precej možnosti, da posežejo v borbo za prva mesta. Največji interes za dobro uvrstitev pa imata Marušič, ki je na skupni lestvici trenutno četrti in Macarol, ki zaseda peto mesto.

Jutrišnje tekmovanje bo že tretja letošnja dirka, ki se bo odvijala v organizaciji Adrie. Po dirki za deseti pokal Lonjerja, so domači športni delavci priredili konec junija še meddruštveno dirko s startom in ciljem pri Sv. Ivanu, s tem nastopom pa zaključujejo letošnjo sezono kot organizatorji, medtem ko se bodo kolesarji udeležili še dveh nastopov

za trofejo veteranov ter nekaterih društvenih dirk. Proga jutrišnje dirke ni preveč naporna, razen zadnjega dela, ko se bo treba povzpeli proti cilju. Vendar pa bo odločilno vlogo pri tem odigralo vreme, saj obstaja nevarnost, da bo veter oviral tekmovanje in mu onemogočil reden potek.

OBVESTILO
Slovenski pomorski klub Cupa vabi člane, prijatelje in tekmovalce, da se udeležijo nagrajevanja društvenih regat, ki bo danes, 2. oktobra ob 20. uri med družabnim večerom z zakusko v gostilni Bella Riva v Brojnici (Filtri di S. Croce).

Planinsko društvo Postojna prireja
V NEDELJO, 3. OKT. 1976, OB 11. URI PRI VOJKOVI KOČI NA NANOSU

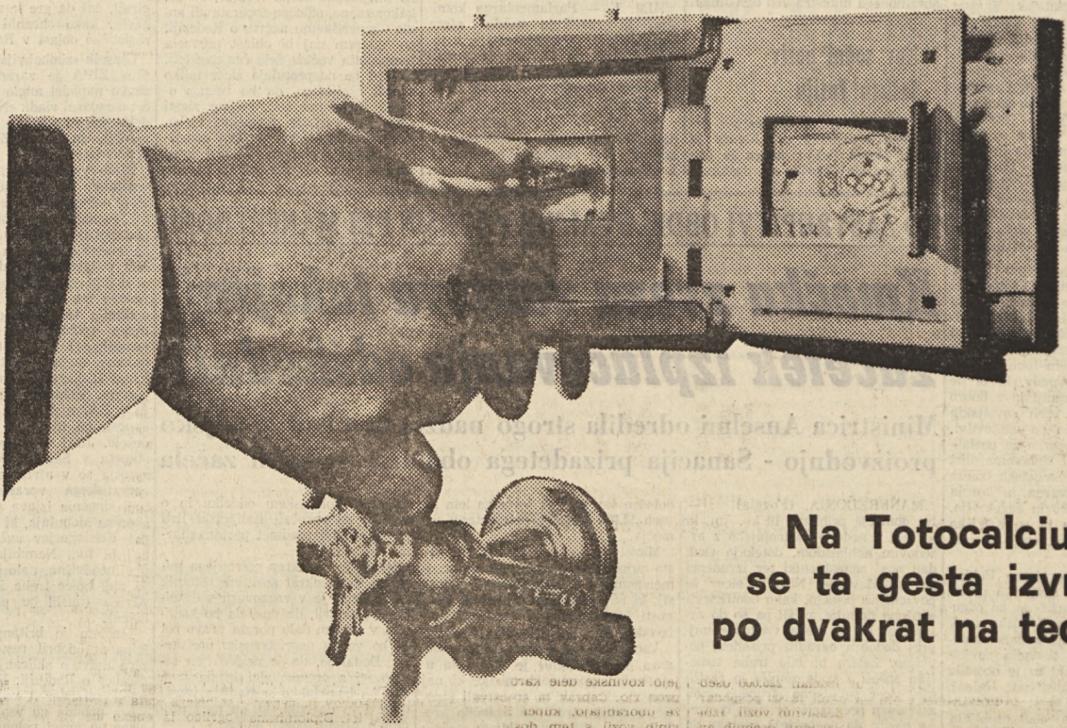
PLANINSKO SLAVJE

ob priliki:
II. POHODA 100 DRUŽIN NA NANOS, POD GESLOM «VSI V SLOVENIJI RADI HODIMO»

OSTOJA DRUŠTVA
Otvoritev adaptirane «VOJKOVE KOČE» na Nanosu z RAZVITIM DRUŠTVENEGA PRA-PORA IN KRATKIM KULTURNIM SPOREDOM

Po programu sledi
PLANINSKO RAJANJE
Autobus bo izpred gimnazije do Razdržge odpeljal ob 8. uri, povratek ob 17. uri.

NA SVIDENJE
PRI VOJKOVI KOČI
Odbor

Na Totocalciu se ta gesta izvrši po dvakrat na teden.

Prvič, ko se spravi na varno tvoj stavni listek.

Drugič, ko se potegne ven, da se potrdi, da si zmagal.

(do danes je bilo kakih 12 milijonov potrditev)

Totocalcio

V SLUŽBI ŠPORTA IN KOT PRISPEVEK K POMOČI ZA OBNOVO FURLANIJE

Totocalcio

Table with 2 columns: Team names and scores. Includes Catanzaro - Napoli X 2, Cesena - Fiorentina 1 X 2, etc.

TOTIP

Table with 2 columns: Rank and probability. Includes 1. - prvi X 1, drugi 1 X, etc.

Gamsi na plazu 30.

Zavili so v prvo vas in potrkali. Kmet je vprašal: «Kdo ste?»

«Slovenska vojska!» Z veseljem jim je pozdravil. Dobili so vsega kar so si želeli.

Nato so čez Peco odrinili proti Mežici. Borci, med njimi tudi Marjetka, so mi kasneje opisali napad, ki ga je dne 3. aprila zvečer izvedel bataljon skupaj s Štanetovim patroljo.

Noč je bila temna. Tihno so se pomikali čez travnike proti Mežici. Ob desetih so se ustavili pred trgovino, ki so ga ozvenjevala močne električne žarnice.

Jurišni oddelek je zatem obkrožil kinodvorano v njej so pravkar predvajali nemški propagandni film «Tovariši so v naskoku vdrlj v dvorano, dva sta ustavila predvajanje filma, drugi pa so pozvali: «Roke kvišku!»

Medtem je Marjetka sporočila: Lenart je ranjen!

si bral strah, skrb, radovednost... Mnogi pa so bili zadovoljni in radostni. Nič se ni upal javno pokazati svoje simpatije. Med gledalci so bili tudi gestapovci, prirepaniki in izdajalci.

Nato je zazvenel trd glas Neki naš tovariš je glasno pozival na zaslišanje. Poklical je dva esesovca in dva šturmfirerja. Po zaslišanju so bili obojni na smrt. Ljudstvo se je vidno odahnilo.

Nato je Franc Zalaznik vprašal Staneta, če bo govoril Stane je odvrnil, naj kar on govori ljudem. Res je govoril zatem pa še Bor. Ljudje so navdušeno ploskali.

Partizanski Marjetko, ki je bila v vermski uniformi in čedno napravljena, pa so hodili gledat vsi, zlasti ženske. Kar navdušeni so bili nad njo.

Po Mežici je medtem divjala borba. Orožniki so skušali izpasti iz postaje, zaseda proti Črni pa je odbijala napade sovražne enote, ki je prišla na pomoč. Toda partizanske strojnice so jih držale trdo na uzdi.

Veseli dogodki za partizane je bila nabjava skladišča za orožje, ki je bilo v prizidku šolskega poslopja. Težka železna vrata so morala popustiti pod udarci. Navdušeni borci so zagledali lepo vrsto novih pušk, skrinje za strelivo in razno vojaško opremo.

Lenart se je boril med hišami v Mežici. Na vsakem vogalu so se spopadli s sovražnikom. Lenart je s svojimi borci blokiral orožniško postajo. Ko je šel po trgu, mu je nenadoma prišel nasproti možki. Bila je tema in ni mogel prepoznati, kdo je. Lenart ga je ustavil in vprašal po imenu.

Lenartova smrt je bila težak udarec za osvobodilno gibanje na Koroskem. Tudi mere je močno prizadela. Bil sem njegov mladostni prijatelj. Vedno sem se rad spominjal Tavčmanovih fantov, kako so se skušali pri košnji in pri

žetvi, brez srajc in vsi potni. Prvi je bil vedno Franci. Še danes imam v ušesih njegov prešerni smeh. In kako je znal prepevati!

Njegova mati je najprej zvedela za žalostno usodo sina Jurija, ki so ga obglavili na Dunaju, zatem je še čula o Francjevi smrti. Dveh udarcev hkrati ni prebolela. Kmalu je umrla tudi ona.

Po akciji na Mežico se je hitlerjevec postavila zaskrbljenost. Boris Čizmek - Bor piše v svojem «Vojnem poročilu I. koroškega bataljona o akciji na Mežico» med drugim tole: «Reakcija spričo napada na Mežico je bila velika...»

To je bil težak udarec za sovražnika: partizani so se pojavili na Koroskem in hkrati izvedli veliko, uspešno akcijo! Hitlerjevc so besni zlasti zaradi dejstva, da se je partizanska borba razširila na koroško stran. Z vsemi silami skušajo prikriti pomen našega gibanja, ki se vse bolj širi med koroškimi Slovenci... Vedo, da vsaka akcija ljudem odpira oči; vedo, da ne bodo več uspevali z demagogijo... Zaupanje ljudstva je vedno večje...»

Podobno ugotavljata tudi Stane in Jug: «K položaju na Koroskem pripominjava, da nas čakajo težki časi, kajti hitlerjevec silno boli naše prodiranje v Avstrijo. Ob vsakem našem odločnejšem koraku izvedejo hujše in dolgotrajnejše hajke, ki so bile od lanske jeseni dalje kjerkoli drugje.»

Stane je zatem iz koroškega bataljona izločil majhno, dobro oboroženo enoto in jo z nekaterimi političnimi delavci poslal na Pohorje z nalogo, da izvede mobilizacijo, zbere razkropljene partizane in ustanovi jedro novega pohorskega bataljona.

(Nadaljevanje sledi)

POSLANICA SOVJETSE VLADE KITAJSKI SKUPŠČINI

SZ ponudila Kitajski tvorna pogajanja za rešitev sporov

Peking še ni odgovoril na moskovsko noto, vendar pa je ravno včeraj kitajska uradna časopisna agencija silovito napadla Sovjetsko zvezo zaradi njene politike v Afriki in «vse številnejših jedrskih poskusov»

MOSKVA, 1. — Dva dvajset dni po smrti kitajskega predsednika Maocetunga je Sovjetska zveza naredila prvi uradni korak na poti sprave s Pekingom. Priložnost, ki so jo izkoristili moskovski voditelji, je bila 27. obletnica ustanovitve Ljudske republike Kitajske, ki poteka v Pekingu v znaku žalovanja za pokojnim voditeljem. Prezidij vrhovnega sovjeta in ministrski svet SZ sta naslovila kitajski ljudski skupščini poslanico, v kateri se zavzemata za normalizacijo odnosov med državama na načelih enakosti, spoštovanja teritorialne celovitosti in nevmešavanja v notranje zadeve. «Sprava - Poudarja med drugim prezidij vrhovnega sovjeta — je v interesu naših narodov in boja za gradnjo socializma, komunizma in mirojnega sožitja v svetu.» Poslanica poudarja tudi, da so «sovjetski narodi vselej odločno podpirali kitajsko revolucijo in so prijateljsko razpoloženi do kitajskega delavskega razreda, kmetov in intelektualcev.»

Nov sodni poziv fašistu Tutiju

FIRENCE, 1. — Namestnik državnega pravdnika dr. Fleury je postal Mariu Tutiju, ki ga je prizivno sodišče obsodilo na dosmrtno zaporno kazen zaradi umora dveh policistov, sodni poziv, ker je sodeloval pri ropu.

o možnosti prodaje orožja Kitajski. «Preučili smo — je dejal Schlesinger — mednarodni položaj, nekatera specifična vprašanja ter šibke točke kitajske obrambe.» Med svojim obiskom na Kitajskem se je bivši obrambni minister sešel s številnimi kitajskimi voditelji, med katerimi gre posebno omeniti ministrskega predsednika Hua Kuo-Fenga, zunanjega ministra Cao Kuan-Hua in obrambnega ministra Jeh Cen-Jinga.

RIM, 1. — Parlamentarna komisija, ki raziskuje ozadje afere Lockheed, se ponovno sestane v torek, 5. t.m. ob 17. uri, da preuči rezultate zaslišavanja bivšega funkcionarja omenjene ameriške družbe Ernesta Hauserja.

Preverila bo možnost potrebe nadaljnjih zaslišavanj in soodeni, tako npr. tudi zaslišanja nekdanjega Lockheedovega tehničarja Mac Avoya.

ZARADI DVOUMNOSTI KISSINGERJEVE POLITIKE

Rodezijska kriza razdvaja Afričane

ZIPA: Borili se bomo do končne zmage - Smithov režim obsodil škofa na 10 let prisilnega dela

SALISBURY, 1. — Med voditelji južnoafriških osvobodilnih gibanj se odvijajo mrzlična pogajanja za sklenitev načelnega sporazuma, ki naj petim nacionalističnim organizacijam, na katere se delita tabora zmernejših oziroma radikalnih borcev za neodvisnost Zimbabve (Rodezije), omogoči enoten nastop na napovedani konferenci za ustavno ureditev te zatirane afriške dežele.

Zambija, Tanzanija, Botswana, Angola in Mozambik, ki sestavljajo tako imenovano «črno fronto», so se, kakor znano, odločno zoperstavili anglo-ameriški načrtu o Rodeziji, po katerem naj bi oblast prevzela temnopolna večina šele čez dve leti. Načrtu ne nasprotujejo sicer toliko zaradi okolišnice, da bo brenco oblasti trajal dve leti, kolikor zlasti zato, ker vsebuje dvomljive točke, sicer predvsem, kar zadeva določene koncesije belcem. V prvi vrsti pa omenjene afriške države povsem

upravičeno očitajo Kissingerju, da je potegnil za nos Afričane, ker se je glede omenjenih koncesij domelil na štiri oči z rasistom Smithom, ne da bi z njimi seznanil afriške voditelje. Sama narava teh koncesij pa je dokaj zaskrbljujoča: med drugim je predvideno, da obdržijo belci med dveletno večrasto vlado predsedstvo državnega sveta in obrambno ministrstvo ter oblast nad policijo, skratka torej vaje države. Nič čudnega torej, da so sami Sovjeti (in posebej Gromiko v OZV) ostro reagirali, češ da gre le za nov pretkan način, kako ohraniti in še utrditi rasistično oblast v Rodeziji.

Glasičnik «zimbabvijske ljudske vojske» ZIPA je zaradi vsega tega znova napadel anglo-ameriški načrt o začasnih vladi. «Nikakor nečemo deliti oblasti z belci», je dejal in pripomnil, da se bo ZIPA borila do končne zmage.

Kljub vsemu kaže, da je večina voditeljev osvobodilnih gibanj v bistvu naklonjena omenjenemu načrtu, vendar z dodatnimi jamstvi in pod pogojem, da bo britanska vlada budno spremljala razvoj dogodkov v «prehodnem dveletju». Zaradi dosegne skupnega gledanja na vso zadevo sta se davi vnovič sestala voditelja tako imenovanega notranjega (političnega) in zunanjega (vojaškega) krila «afriškega nacionalnega sveta» ANC (African National Council) Nkomo in škof Mutoreza. Sestanek je bil v Gaboroneju v Botswani, kjer so v toku svečanosti ob 10-letnici neodvisnosti dežele. Jutri se prizadeta zopet sestanejata v Salisburyju. Kakšna nasprotja so v afriškem taboru glede rodezijskega vprašanja, dokazuje tudi sinočnja izjava zairskega predsednika Mbutuja, ki je odločno podpiral Kissingerjev načrt. Zaželel je, naj bi tudi Namibija postala čimprej neodvisna, nato pa pristavil, da je tudi belce treba imeti za sinove Afrike (mislil je pač na afriške belce).

Medtem je britanski laburistični kongres odobril resolucijo, ki podpira načrt o sklicanju ustavne konference o Rodeziji. Pred tem je zunanji minister Crosland dejal, da mora pobuda na vsak način uspeti, sicer bo pravi polom: ko bi propadla, bi prišlo na jugu afriške celine do stransnega rasnega konflikta med belci in črnci, z njim pa tudi do konflikta med Vzhodom in Zahodom.

V Salisburyju so danes sporočili, da bo delegacija sedanjega rodezijskega vlade na omenjeni konferenci vodil sam Smith, čeprav ji ne priznava narave ustavodajne konference. Z druge strani je tanzanijski predsednik Nyerere napadel navzočnost rodezijske delegacije in dejal, da bo to deželo lahko polnopravno zastopali na konferenci le Afričani. Smithov fašistični režim, ki se očitno še zveni ne za mnenje svetovne javnosti, je medtem zakrivil nov zločin. Dal je obsoditi na 10 let prisilnega dela katoliškega škofa msgr. Donaldia Lamonta, misijonarja iz Umaltija, ker je podpiral afriške gverilce.

TRŽASKI DNEVNIK

Prvi dan novega šolskega leta v znamenju težav in negotovosti

Osnovna šola v Ul. Donadoni. Starši so na sestanku sklenili, da ne bodo poslali svojih otrok v šolo, dokler ne bo rešeno vprašanje učilnic. Svoje stališče so nakazali v izjavi, ki jo objavljamo na tržaski strani

Starši in otroci osnovne šole pri Sv. Jakobu pred začetkom maše

Otroci osnovne šole s celodnevniim poukom Riemanje - Domjo pred kipom Ivana Trinka - Zamejskega pred solo v Riemanjih. Z njimi so tudi učitelji in učiteljice ter ravnatelj

Po poletnih počitnicah je oživelo tudi na znanstvenem in klasičnem liceju «France Preseren» pri Sv. Ivanu

PO ZASTRUPITVI OBDELOVALNIH POVRŠIN PRI MANFREDONII

Kmečka zveza zahteva takojšnji začetek izplačevanja odškodnin

Ministrica Anselmi odredila strogo nadzorstvo nad kemijsko proizvodnjo - Sanacija prizadetega območja se še ni začela

MANFREDONIA, (Foggia), ... — Na območje približno 10 kv. m, ki je bilo v nedeljo zastrupljeno z arzenovim anhidridom, dotekajo vsak dan novi znanstveni ter izvedenci za razkuževanje. Niso si sicer še povsem na jasnem, kako bonificirati okuženo ozemlje, prišli pa so do zaključka, da je treba vsekakor najprej dobro ograditi prizadeto površino. Zatem bi bilo treba temeljito sprati z vodo zemljo in rastline, sicer se utegne strupena snov s prahom prenašati; pri tem ne treba paziti, da ne pridejo odplake do morja. Pozneje pa bo nujno potrebno preprečiti prodor arzenovega anhidrida globlje v zemljo.

Natančneje bo potrebne ukrepe za sanacijo prizadetega območja opredelil znanstveni protikužbeni odbor, ki se je sestel danes v občinskih prostorih Manfredonie; v njem so tudi predstavniki ustanove ENI, ki nadzoruje družbo Anic, v katere pezoletski čistilnici je počila cev za ohlajanje amoniaka ter s tem povzročila okuženo okolje. V samem obratu se je danes nadaljevalo delo za razkuženje.

Po nalogu notranjega ministrstva je doslole v Manfredonio in bližnji okoliš 210 vojakov, ki bodo nadzorovali potek del in skrbeli za varnost prebivalstva.

Zaradi nastalega položaja je šolski skrbnik iz Foggie odložil za ne-

določen čas začetek šolskega leta za vseh 12.000 šolarjev prizadetega območja.

Ministrica za delo je odredila vrsto nujnostnih ukrepov, tako n.p.r. imenovanje tehniško-upravnih komisij, ki naj odstranijo nadaljnje možnosti takih nesreč v kemijski proizvodnji na vsem državnem ozemlju. Vsedržavna kmečka zveza (Alliance dei contadini) je zahtevala ustanovitv posebnih komisij, ki naj preveri škodo, ki so jo utrpeli kmetje, z druge strani pa izplačilo prodajna odškodnina. Vrsto strožjih ukrepov, kot n.p.r. redno nadzorovanje dea v kemijskih tovarnah, analizo vzorcev zemlje na prizadetem območju in ustavitve vseh tamkajšnjih dejavnosti, je zahtevala tudi pokrajinska federacija CGIL.

Kolikor zadeva zdravstveno stanje ljudi, kaže, da je bilo zabeleženih okoli 20 primerov lažje zastrupitve. Z vprašanjem zastrupitev po kemijskih snoveh se je bavil danes tudi senat, ko je podjalnik za zdravstvo Russo odgovoril na vrsto interpelacij v zvezi s položajem v Sevu. Russo je priznal, da je zakonodaja na tem področju pomanjkljiva. Zastrupljeno oz. zagrajeno ozemlje se razteza na 115 ha. Izseliti se je moralo 730 oseb, od tega 125 otrok.

Pozno zvečer se je zaključil sestanek znanstvenega protikužbenega odbora, ki je sklenil, da se prične sanacija prizadetih krajev pri Manfredonii v ponedeljek. Strupa ne bo do učišča izpiranjem, temveč po posebnem kemijskem postopku z uporabo kalcijevega klorida.

dovskem policijskem oddelku in o katerih so poročali italijanski listi ali pa so bili predmet parlamentarnih vprašanj.

Reakcije na ukrep notranjega ministra so zaenkrat pozitivne. Stotnik Margherito je v razgovoru s časnikarji poudaril, da upa, da bo komisija v svojem delu ubrala pravo pot in bo vodila nepristransko preiskavo. Dodal je, da je pripravljen sodelovati s preiskovalci in da upa, da jih bom lahko seznanil z vsemi dejstvi in dogodki, ki jih med procesom nisem mogel nasteti.

Predsednik komisije za notranje zadeve v poslanski zbornici Mammì pa je poudaril, da je od izbruha primera Margherito zahteval upravno preiskavo o padovskem «celere». «Ne dvomim — je še naglasil — da bo parlament lahko sledil razpletu preiskave, ki mora biti izčrpna in hitra, in da bo seznanjen z zaključki.» Tudi za komunističnega poslanca Flamignija je bila umestitev komisije nujna, prav tako nujno pa je, da vodi nepristransko preiskavo in ne osvoji akriticno stališče policijskih poveljnikov.

BEograd, 1. — Podpredsednik predsedstva SFRJ Vidvo Zarković je danes sprejel v Beogradu novega apostolskega nuncija msgr. Cecchinia, ki mu je izročil svojo akreditacijo.

ODVEDLA GA JE OBOROŽENA IN ZAKRINKANA ČETVERICA

Pri Grossetu ugrabili priletnega posestnika

V Toskani izginilo od avgusta lani šest oseb

GROSSETO, 1. — V treh dneh kar dve ugrabitvi! Po predčerašnjem izginotju 42-letnega geometra Vittoria Colomba iz Legnana pri Milano, je sinoči doletela ista usoda priletnega posestnika Bartolomea Nerija iz kraja Massoni di Monterotondo kakih 20 km od Masse Marittime pri Grossetu.

Ugrabljene, ki je lastnik prostorne posestva Sant'Ottaviano ter je pred leti oddal nekemu industrijskemu podjetju drugo večjo parcelo, ima 73 let, kljub temu pa velja za žilavega, krepkega možakarja brez kakršnihkoli telesnih homatij.

Ko se je v družbi kmetovalca Jacopa Persianija (71 let) vozil v fiat 127, ki ga je upravljal 45-letni Ennio Sereni, je vozilo ustavila nedaleč od Monterotonda četverica oboroženih in zakrinkanih mož. Persianija in Serenija so privezali s nekemu traktorju, Nerija pa trdnog zvezanega strpali v prtljajnik njegovega lastnega avtomobila. Dva ugrabitelja sta se odpeljala z omenjenim fiatom, tjuna pajdaša pa s volkswagenom.

Persiani in Sereni sta se rešila vezi šele po treh urah (okrog 21. medtem ko je do ugrabitve prišlo okoli 18.30) ter o zadevi obvestila policijo in karabinjerje, ki so pričeli takoj z iskanjem lopovov. Pri tem se poslužujejo tudi helikopterja in ustrezno izurjenih psov. Prvi sadovi velikopotezne operacije so se ozkazali davi, ko so približno 20 km od kraja ugrabitve našli zapuščen fiat 127.

Od avgusta lani je bilo v Toskani ugrabljenih vsega šest oseb, od

teh se je ena vrnila domov. Prvi je bil na vrsti upokojence Luigi Pierozzi (Sesto Fiorentino), naslednji 10. novembra, industrialec Piero Baldassini (Prato), za katerim se je zubila vsaka sled kljub izplačilu 700 milijonov lir odkupnine, nato 1. aprila t.l. industrialec Romolo Bianchini (Lastra a Signa, Firence), ki je bil izpuščen, potem (2. maja) filmski producent Maleno Malenotti (Volterra) ter še Argentec Alfonso De Sayons, ki je izginil 2. julija iz kraja Greve in Chianti.

Butan in propan sta se sprostila iz rafinerije IP v Tarantu

TARANTO, 1. — Nekaj kubčnih metrov utekočinjenega plina je danes uslo iz rafinerije družbe IP v Tarantu, ko je popustilo tenilo v nekem ventilu. Ob nezgodi je stekel s polno paro varnostni stroj rafinerije in mestni redarji so za dalj časa zaprli za promet cesto, ki pelje v tovarno, da bi preprečili možnost požara.

Po dobri pol uri je bila okvara odpravljena in položaj se je normaliziral. Uprava rafinerije je pozneje pojasnila, da se je sprostilo v atmosfero nekaj kubčnih metrov butana in propana, oboje plinov ki nista strupena in nevarna zdravju.

ITALIJA V IZLOŽBI

ZGODBA O ŽIVEM SREBRU

Dioksin v Brianzi; arzen v Manfredonii na Garganu; in nedaleč v Otrantskem prelitu razbitine ladje «Cavata», ki se je potopila s tovorom strupenih spojin; na Siciliji v Priolu petrokemijske tovarne onesnažujejo zrak; s Sardinije prihajajo na naša tržišča ribe zastrupljene z živim srebrom; v Margheriti uhajanje plinov že vrsto let duši delavce (marsikdo je predlagal, da bi morali obvezno delati s protiplinjsko masko); lombardijske reke so se spremenile v potoke peničih se strupenih spojin; izpušni plini motornih vozil, vključeni v prometne zastoje, dušijo vsa mestna središča; pižace, slastice, karamelle barvajo s kemijskimi snovmi, ki naj bi povzročale raka in slabokrvnost; od 1. januarja 1978 dalje jih ne bodo smeli več uporabljati, vendar dotlej, ko bodo predvidoma porabili zaloge, bo zdravje Italijanov izpostavljeno hudi nevarnosti.

Takšno je stanje in ne bi bilo napak, če bi pripravili zemljevid onesnaženja, na katerem bi z različnimi barvami označili stopnjo zastrupitve. Ker nam že ne uspe, da bi odpravili vzroke kolektivnega zastrupljanja, poskrbimo vsaj za sistem, ki naj opozarja in naj ščiti državljana. Tudi to pa je težko rešljivo vprašanje, ker je spričo plinov, plastičnih snovi, kemijskih spojin in potovih skoraj nemogoče, da bi se izognili plazu strupu.

Vrlok za tak položaj sta po eni strani slabo izkoriščanje tehnološkega in zakon maksimalnega profita, po drugi strani pa zastarelost industrijskih naprav in državna oblast brez primernih nadzornih sredstev. Nujno, da so se nekateri brezvestneži okoristili s takim stanjem. Eden od teh je Maurizio

Masiero iz Montagnane pri Padovi, kateremu je družba Anic iz Ravenne dala v zakup razkuženje blatnih odplak zastrupljenih z živim srebrom. Masiero so plačali 150.000 lir za vsako tona prečiščenega blata, obenem pa je moral vrniti družbi kilogram kovine za tona blata kot dokaz, da je res opravil svojo nalogo.

Nekaj t.esecev je bilo vse v redu: Masiero je «prečistil» 500 ton blata in izročil Anic 500 kg kovine ter seveda drignil honorar. Nesreča pa nikoli ne počiva: občinski zdravnik v Montagnani je opazil, da tovarnjaki z blatom niso zapečljali v Masieroto podjetje, pač pa so razotirali blato kar na polju. «Prečiščevalce» je bil aretiran, vendar pa je bil še nekaj dni pozneje spet prost in se zopet posvetil svojemu «poklicu».

Kako pa je lahko redno izročal živo srebro Anic? Preprosto. Kupil ga je po tržni ceni (okrog 25.000 lir za kg) in tako (če oddemo stroške) zaslužil okrog 100.000 lir za vsako tona «prečiščenega» blata. Vendar pa se z goltanjem pohlepa veča in, če je živo srebro sorazmerno ceno, je še bolj po ceni, če ga človek ukrade. In tako je iz neke tovarne v Margheriti izginilo 293 jeklenk s tekočo kovino, ki so jih preiskovalci našli v Masierovem podjetju. «Prečiščevalce» je bil zato znova aretiran, tokrat pod obtožbo tatvine. Če bi se vnaprej pošteno kupoval živo srebro, bi najbrž še danes onesnaževal potoke in polja s strupenim blatom, kajti, čemu bi v državi, ki se duši v onesnaženju, prečistili samo nekaj ton strupenega blata? Bolje, da ga neposredno vpeno v verigo onesnaževanja, tako vsaj nekdo z zastrupljanjem živi, na mesto, da bi umrl.

MARIO DEZMANN